Ἔτος Θ' — Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ἰανουαρίου 1892 — Ἀριθ. 4

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Εσωτερικοῦ δρ. 10.—Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 12.—Ρώσ. ρούβλ. 5.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κωνσταντῖνος Ζάππας, νεκρολογία.
Νικόλαος Δαμαλᾶς, νεκρολογία.
Εὐλαμπία, ἀληθὴς ἱστορία, ὑπὸ Π. Α. Ἀξιώτου.
Τὸ πάπλωμα, εἰκών, ὑπὸ Κλεάνθους Ἀριστονίκου.
Κορνήλιος Κ. Φέλτων. Φιλελληνικὴ Πινακοθήκη, ὑπὸ Γ. Δ. Κ. (Συνέχεια).
Ὁ κατόλογος τοῦ ἀγάπης, Κυζικηνὴ στιχοπλοκία, ὑπὸ Γεωργίου Ι. Κούζου.
Τὸ Ἄστρον τοῦ Μερουάν. Ἀραβικὴ διήγησις τοῦ Ἀβδὸν δὲ Πάθ. Μετάφρασις ἐκ τῆς Καστιλιανῆς, ὑπὸ Γ. Ν. Μαυράκη. (Συνέχεια).
Ἐκείνη (ἥτις πρέπει νὰ ὑπακούηται), μυθιστορία RIDER HAGGARD. Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ Α. Ἀμπάτη. (συνέχεια).
Ψηφιδωτόν.
Βιβλιοκρισία: Λαογραφία τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος.
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια—Ἐξωτερικά—Ἀρχαιολογία—Φιλολογία—Καλλιτεχνία.
Ἐφημερίδες. Ἀνέκδοτα, Περίεργα, Ποικίλα.
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα Βιβλία.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΠΠΑΣ

Κακὸς ἐβάσκανε τὴν Ἑλλάδα δαίμων. Αἱ περὶ βισέκτου ἔτους λαϊκαὶ προλήψεις ἐπαληθεύουσι καὶ διὰ μόνων τῶν δύο τούτων ἐθνικῶν συμφορῶν: Προχθὲς ἐκηδεύσαμεν τὸν Ραγκαβῆν, σήμερον θρηνοῦμεν τὸν Ζάππαν. Κατὰ τῶν ὑψηλοτέρων κορυφῶν ἐπέσκηψεν οὕτως ὁ κεραυνός. Ἄγριος βορρᾶς ἀποσπᾷ τὰ τιμαλφέστερα φύλλα τῆς ἐθνικῆς δάφνης. Γεννηθήτω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Πρὸ ἓξ περίπου μηνῶν ἔγραφεν ὁ πρῶτος* ἐξαίρων τοὺς ὡραίους τοῦ δευτέρου πόθους: «πῶς διενοεῖτο ὁ Ζάππας τὴν νέαν πρόοδον τῆς Ἑλλάδος νὰ συνδέσῃ μετὰ τῆς ἀρχαίας δόξης αὐτῆς διὰ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων». Ἤδη ἀμφότεροι ἐκεῖ ἐπάνω, πρὸς τὴν Ἑλλάδα των πάλιν θὰ ἀτενίζωσιν, ὑπὲρ αὐτῆς θὰ εὔχωνται καὶ εἴθε αἱ εὐχαί των εἰς ἐμπνεύσεις εὐτυχεῖς νὰ κατέρχωνται, νὰ σπείρωνται καὶ νὰ βλαστάνωσιν ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ζώντων.

Οὐδὲ σοφὸς μέγας, οὐδὲ στρατηλάτης ἔνδοξος ὑπῆρξεν ὁ Κωνσταντῖνος Ζάππας. Οὐδεμία μάχη θὰ ὑπομιμνήσκῃ τὸ ὄνομά του, οὐδὲν σύγγραμμα αὐτοῦ θὰ διαχέῃ τῆς σοφίας τὸ φῶς. Ἀλλ' ἔγνω ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλο ἐξ ἴσου μέγα στάδιον ἐθνικῆς δόξης καὶ ἐπὶ τούτου ἠγωνίσθη καὶ ἐνίκησεν.

Εἶα μάλα! ἰδοὺ τὸ σύμβουλον τοῦ Ζάππα, ὅστις ἐγένετο ὁ μέγας τῆς ἐργασίας διδάσκαλος. Εἶα μάλα. Καὶ ἀπηρνήθη τὰ πάντα χάριν τοῦ ἑνὸς τοῦ τὰ πάντα περιλαμβάνοντος: Τῆς Ἑλληνικῆς ὁλκάδος, ἣν τόσοι περέσυρον καὶ ἐμαστίγωσαν ἄνεμοι τῆς Ἑλληνικῆς ὁλκάδος, ἣν ἐπόθει νὰ ἴδῃ, ὁ ἀφωσιωμένος ἀργοναύτης, ὑπὸ ἀνέφελον οὐρανὸν νικηφόρως ποντοποροῦσαν.

Ὅτε πρὸ τριετίας ἦλθες νὰ ἀσπασθῇς τὴν μητέρα σου, τοὺς ἀδελφούς, τὰ τέκνα σου, ἤτοι τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνάς σου,

Ἡ μάννες εἰς τὴν ἀγκαλιὰ σηκόναν τὰ μικρά τους
Καὶ 's ἂν εἰκόνα σ' ἔδειχναν.....

Καὶ ἤδη ξένη γῆ δὲν θὰ καλύπτῃ τὸ σῶμά σου. Ἀρκεῖ τὸ ὄνομά σου ὅπως ἡ γῆ αὕτη θεωρεῖται τιμῆμα ἀναπόσπαστον τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος, προσκυνητήριον ἱερὸν εἰς ὃ τὰ τέκνα της θὰ ἔρχωνται εὐλαβῶς νὰ ἐξαγγέλλωσι τὰ ἀγαθά, ἅτινα διὰ σοῦ ἐπετελέσθησαν.

Ἡ δὲ εἰκών σου θὰ δακτυλοδεικτεῖται αἰωνίως ἐν τῷ πανθέῳ τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης, κυκλουμένη ὑπὸ τῶν εἰκόνων ἐκείνων ὧν εἶσαι καὶ ἔσῃ ὑπόδειγμα καὶ διδάσκαλος.

(*) «Ἑβδομάδος» φ. 23—1891. Σελ. 1.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΑΜΑΛΑΣ

Παρήγορος ὅσον καὶ ἀληθὴς εἶνε ἡ πεποίθησις ἡμῶν, ὅτι ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς καὶ μόνης, ὡς τι αὐτοφυὲς ἄνθος, φύονται καὶ θὰ φύωνται ἐσαεὶ οἱ ἐθνικοὶ εὐεργέται· ἀλλ' οἴμοι! δι' ἕνα ἄλλον προσφιλῆ νεκρόν, τὸν Νικόλαον Δαμαλᾶν, μάτην ζητοῦμεν ἐν τῇ καρδίᾳ ὅμοιον παρηγορίας αἴσθημα. Τοιούτους δὲν γεννᾷ πλέον ἡ Ἑλλάς. Πικρὰ ἀλήθεια. Καὶ ἂν ἐκεῖ ὅπου δὲν εἰσέδυσαν ἀκόμη τοῦ πολιτισμοῦ καί.... τῆς παιδείας αἱ ἀκτῖνες, ἂν ἐν τῷ σκότει καὶ τῇ σκιᾷ δὲν ἐκρύπτοντο, ὡς ὑπὸ τὸ φύλλωμά των τὰ ἴα, ἁπλοῖκαί τινες ἀλλὰ μοσχοβόλοι ὑπάρξεις πιστῶν, πόσον πικροτέρα θὰ ἦτο ἡ ἀλήθεια, ὅτι ὁ Νικόλαος Δαμαλᾶς ἦτο ὁ τελευταῖος, ὁ Φιλοποίμην τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων!

Δὲν ἐφόρει τὸ σεμνὸν ράσον ὁ στρατιώτης οὗτος τῆς πίστεως, ἀλλὰ μάτην θὰ ζητήσητε καὶ ὑπὸ τὸ ράσον αὐτὸ θώρακα πίστεως μᾶλλον ἀδιαπέραστον. Δὲν ἐννόει κἂν πατρίδα ἄνευ πίστεως ὁ δεινὸς οὗτος θεολόγος, διότι ἐγνώριζεν ὅτι εἰς ταύτην ἰδίᾳ, εἰς ταύτην καὶ μόνην, ὠφείλετο τὸ μεγαλεῖον ἐκείνης.

Καὶ ἔζη θαυμαζόμενος ὑπ' ἐκείνων οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν μιμηθῶσι, χλευαζόμενος ὑπ' ἐκείνων οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν ἐννοήσωσιν, ἀλλὰ πάντοτε σημαιοφόρος φανατικῶς δρῶν καὶ προπορευόμενος ἐκκλησίας στρατευομένης οἴμοι!.. μόνον ἐν τοῖς ὀνειροπολήμασιν αὐτοῦ. Ἐκκλησίας ἄλλης ἢ ἐκείνης ἣν ἐπόθει.

Καὶ ἔζη οὕτως ὁ ἔνθους πατριώτης, ὁ δεινὸς ἑρμηνευτὴς τῶν Γραφῶν, ὁ ἀκατάβλητος ὑπερασπιστὴς τῶν δογμάτων τῆς πίστεως· ἔζη οὕτω, μέχρις ὅτου διερράγη ἡ καρδία του, βλέπουσα ὅλας τὰς ἄλλας καρδίας κανονικῶς λειτουργούσας ἐν ζωῇ, ἣν ἐκεῖνος δὲν ἠδύνατο, δὲν ἤθελε νὰ ἐννοήσῃ...

ΕΥΛΑΜΠΙΑ

(Ἀληθὴς ἱστορία).

Α'

Τὰ ἀληθῆ συμβάντα, ὧν ἐπιχειρῶ τὴν ἀφήγησιν, διεδραματίσθησαν εἰς χώραν ξένην, παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Μαιώτιδος. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (πρὸ εἰκοσαετίας) ἡ πόλις Γ. ἦτο ἤδη ἀρκούντως γνωστὴ εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον. Καὶ τότε, ὅπως καὶ σήμερον, ἔβλεπες πάντων τῶν ἐθνῶν τὰς σημαίας — τὴν Ἑλληνικὴν πρὸ πασῶν — κυματιζούσας εἰς τὰς δυπροσίτους ἐκείνας ἀκτὰς ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Ἀπριλίου μέχρι τῶν μέσων Νοεμβρίου· ὀλίγον βραδύτερον, οὐδὲ ἴχνος πλοίου ἀπαντᾶ ὁ ὀφθαλμός· ἔφυγαν ὅλα προτροπάδην, ὡς ἐπτοημέναι χελιδόνες, πρὶν ἤ, ἐπελθὼν ὁ παγερὸς βορρᾶς, μαρμαρώσῃ τὴν θάλασσαν καὶ ἀφομοιώσῃ αὐτὴν πρὸς τὴν ξηράν, ἣν καλύπτει χιόνος σινδόνη ἀπέραντος! Ἡ εἰκὼν ὅμως αὕτη δὲν εἶνε τόσον στυγνή, ὅσον τὴν ἀναπαριστᾷ ἡ φαντασία. Ἐπὶ τῶν πάγων ἐκείνων, πλεῖστοι ὅσοι, «ἐν σισύραις ἐγκεκορδυλημένοι,» διατρέχουσιν ἐπὶ ἑλκήθρων τὴν πόλιν, ἢ διασκεδάζουσι χαράσσοντες ἐπὶ τοῦ πάγου ποικιλοσχήμους γραμμὰς διὰ τῶν παγοπεδίλων, εἰς ὧν τὴν χρῆσιν ἠσκήθησαν παιδιόθεν.

Ἔχει ἄπειρα θέλγητρα ὁ χειμὼν ἐν Ρωσσίᾳ. Μετὰ τὴν ἡμέραν ἡ νύξ· ὦ, αἱ νύκτες ἐκεῖναι.... ἄνω ἡ σελήνη μεσουρανοῦσα καὶ κάτω ἡ χιὼν ἐξαστράπτουσα! οὐδὲν τούτου ἐπαγωγότερον· ἔπειτα ἐν τῷ οἴκῳ τὸ τέτον παρὰ τὴν ἑστίαν, ἑστίαν ρωσικήν..... δίδεταί τι πλέον ἑλκυστικόν; Εἰλικρινῶς θὰ συνεβούλευα πάντας τοὺς τουρτουρίζοντας συμπολίτας μου—δηλαδὴ πάντας τοὺς συμπολίτας μου — νὰ μεταβαίνωσι τὸν χειμῶνα εἰς Ρωσίαν διὰ νὰ ζεσταίνωνται! Ἀλλ' ἂς ἀφήσω, ἀναγνῶστα, τὰς χλιαρὰς περιγραφὰς καὶ τὰς ἀκαίρους παρεκβάσεις διὰ νὰ μὴ σὲ βαρύνω, καὶ ἂς σπεύσω νὰ σὲ γνωρίσω μὲ τὴν ἡρωΐδα μου.

Ἡ Εὐλαμπία εἶνε κοράσιον δεκαεξάτες, μικρόσωμον, σφαιροειδές, ροδοπάρειον, λάλον δέ, πεταχτόν, ζωηρότατον. Εἶνε ἐκ τῶν παρθένων ἐκείνων, αἵτινες κατὰ τὴν ἔκφρασιν σοφοῦ συγγραφέως, πολὺ ἐπεθύμουν νὰ μὴν εἶνε... Ὁ πατὴρ αὐτῆς, ἀγαθὸς ἀστός, ἀρκούντως εὔπορος, ἐνησχολεῖτο εἰς τὸ ἐμπόριόν του μᾶλλον, ἢ εἰς τῆς θυγατρὸς τὴν ἀνατροφήν. Ἤρκει εἰς αὐτὸν ὅτι ἡ κόρη του ἔμαθε τόσα γράμματα ὥστε ν' ἀναγινώσκῃ ὅλα τὰ νέα μυθιστορήματα, πρὸ πάντων τὰ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ, καὶ νὰ κρούῃ ὑποφερτὰ τὸ κλειδοκύμβαλον. Ἡ μήτηρ ἐνάρετος, ἀ- κοῦ γυνή, ὑπερηγάπα τὴν κόρην της, καὶ ἐν- μόνον εἶχε μέλημα πῶς νὰ τὴν κα- λοῦπαν- δρεύσῃ. Εἶχεν ὅμως πλήρη πέπ- ἀθησιν εἰς

τὴν κρίσιν της καὶ τὴν ἄφινε νὰ τρέχῃ.

Καὶ ἡ Εὐλαμπία ἔτρεχε...

Εἶχε φίλην ἡ ἡρωΐς μας τὴν Ἐλίζαν Φ... τῆς ἡλικίας της νεάνιδα, φιλήσυχον ὅμως καὶ ἀνατροφῆς ταπεινοτέρας. Παρὰ τῇ φίλῃ ταύτῃ συνήντησεν ἡμέραν τινὰ τὸν νεαρὸν Ἕλληνα ἔμπορον Α..... νεωστὶ ἐγκαταστάντα ἐν Γ..... Ὁ νέος οὗτος, συχνάζων παρὰ τῷ πατρὶ τῆς Ἐλίζης δι' ἐμπορικὰς ὑποθέσεις, δὲν ἐβράδυνε νὰ σχετισθῇ μετὰ τῶν δύο νεανίδων, ἃς συχνάκις εὕρισκε μόνας. Τὸν εἵλκυε μάλιστα ὁ εὔθυμος τῆς Εὐλαμπίας χαρακτὴρ, καὶ διήρχετο εὐαρέστως τὰς ὥρας του. Ἡ Εὐλαμπία ὅμως δὲν εὐηρεστεῖτο μὲ ἀθῴας παιδιάς, ἃς εὕρισκε μονοτόνους καὶ ἤρξατο ἐπιτιθεμένη...

— Τί κάμνεις; τὴν ἠρώτα ἡ φίλης της.

— Αἴ, καϋμένη, ξεύρεις ἐσύ; ἐγὼ διαβάζω· ἔτσι ἀρχίζουν αὐτά. Δὲν ἐμπορεῖ τάχα νὰ μὲ πάρῃ;

Ἡ Ἐλίζα ὕψωνε τοὺς ὤμους καὶ ἀπήρχετο.

Ἡ Εὐλαμπία ἐγίνετο ὁσημέραι τρυφερωτέρα πρὸς τὸν Α.... Εὐτυχῶς δι' αὐτὴν ὁ νέος ἦτο σοβαρός, μὴ ἀποβλέπων δὲ εἰς γάμον, δὲν ἐπεθύμει νὰ πηδήσῃ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα... Εἶχε τὸ δὴ λεγόμενον, ἁπλωμένο .. σιτάρι, ὡς σιτέμπορος δὰ ὁποῦ ἦτο. Ἡμέραν τινὰ εὑρέθησαν μόνοι καὶ ἡ Εὐλαμπία, μετὰ φλογερὰν ἐξομολόγησιν, ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας του.... Ὁ νέος τὴν ἀπώθησεν ἠρέμα, τὴν ἐκάθισεν ἐπὶ ἕδρας, καὶ ἀφοῦ τῇ εἶπεν ὅσα τῷ ὑπηγόρευσεν ἡ φρόνησις ἀπεμακρύνθη. Ἔκτοτε προσεπάθει νὰ τὴν ἀποφεύγῃ. Ἡ Εὐλαμπία ἐκπλαγεῖσα τὸ πρῶτον, ἐσκυθρώπασεν ἐπὶ μικρόν, δὲν ἐβράδυνεν ὅμως ν' ἀνακτήσῃ τὴν φυσικὴν εὐθυμίαν της. Ἦτο ἡ πρώτη ἐρωτική της ραδιουργία, παιδικὴ σχεδόν, καὶ ἐλησμονήθη ταχέως.

Παρῆλθον δύο ἔτη.

Ἡ μήτηρ τῆς Εὐλαμπίας ἐσχετίσθη στενῶς μετὰ τῆς Μαρίας Ρ.... ἥτις ἔχει υἱὸν τριακονταετῆ, βιομήχανον, γαμβρὸν κατάλληλον διὰ τὴν ζωηρὰν Εὐλαμπίαν. Αὕτη, παρὰ τὴν ἐλαφρότητά της, εἶνε νέα ἀγαθή, καὶ μὲ καλὴν προῖκα. Διατί νὰ μὴν ἑνωθῶσιν; Καὶ αἱ μητέρες συνεννοήθησαν. Ἡ Εὐλαμπία εἶνε ὄπως τὴν ἐγνωρίσαμεν. Εὐθυμοτέρα μάλιστα, ζωηροτέρα ἢ πρίν, συχνάζει εἰς χοροὺς καὶ εἰς συναναστροφάς· ἀρέσκεται πάντοτε εἰς ἐρωτικὰς παιδιάς, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀθῴας, δὲν ἀποκρύει ὅμως τὸν γάμον, ποθεῖ μίαν καλὴν ἀποκατάστασιν, καὶ εὐχαρίστως ἤκουσε τὰς μεταξὺ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ τῆς μητρὸς τοῦ νέου Ἀλεξάνδρου, γινομένας διαπραγματεύσεις. Ὁ νέος σχετισθεὶς στενότερον ἤδη μετὰ τῆς Εὐλαμπίας, μετέβαινε συχνὰ παρ' αὐτῇ, ἐλκυόμενος ἐκ τῶν προκλητικῶν θελγήτρων της, καὶ ἐκ τῆς προικὸς βέβαια. Αἱ περὶ συνοικεσίου διαπραγματεύσεις ἔβαινον κατ' εὐχὴν μεταξὺ τῶν δύο μητέρων, ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πατρὸς τῆς Εὐλαμπίας, πρὸς ὃν ἐπεφύλαττον εὐάρεσκον ἔκπληξιν!

— Πόσον ὡραῖα τὰ ἑκαταφέραμεν, Μαρία Πετρόβνα· δὲν εἰξεύρεις φιλτάτη, πόσον εἶμαι εὐχαριστημένη. Ἔλεγεν ἡμέραν τινὰ ἡ μήτηρ τῆς νύμφης πρὸς τὴν συμπεθέραν της, ἐλθοῦσαν νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ.

— Καλὲ τί λές; Αἰκατερίνα Παύλοβνα· ἐμὲ μοῦ ἔρχονται δάκρυα ὅταν συλλογισθῶ πόσον καλὰ θὰ ζήσουν τὰ παιδιά μας. Ξεύρεις, μίαν στιγμὴν εἶχον φοβηθῆ διότι εἶδα τὴν κόρην σου εἰς τὴν λέσχην νὰ χαριεντίζεται μὲ τὸν λοχαγὸν Κ.... ὅστις, εἰξεύρω πῶς τὴν νοστιμεύεται. Πάλιν ὅμως εἶπα ὅτι ἡ Εὐλαμπία ἔχει νοῦν!

— Καλὲ τί λόγος! ἀπὸ ποῦ ὡς ποῦ θὰ πάρωμεν στρατιωτικόν; Ἡμεῖς εἴμεθα τῆς δουλειᾶς ἄνθρωποι. Ἔπειτα ἡ Εὐλαμπία μου εἶνε μὲν ὀλίγον ζωηρά, ἀλλὰ ἔχει νοῦν πρακτικόν· ἐμπορεῖ νὰ τῆς ἀρέσῃ ὁ λοχαγός, ὅστις εἶνε νέος εὐειδής, ἀλλὰ προτιμᾶ τὸν υἱόν σου διὰ σύζυγον.

— Πῶς θὰ κάμωμεν τώρα μὲ τὸν ἄνδρα σου;

— Ἀπλούστατα· τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν τὸ βράδυ συναζόμεθα ὅλοι ἐδῶ εἰς τὸ τσάϊ· φωνάζομεν καὶ μερικοὺς φίλους, τότε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ζητεῖ ἐπισήμως τὴν χεῖρα τῆς Εὐλαμπίας ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου.

— Ἀξιόλογα. Δὲν τὸ λέμε αὐτὸ καὶ εἰς τὰ παιδιά;

Τὰ παιδιά, καθήμενα εἰς τὴν αἴθουσαν παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, τὰ ἔλεγαν σιγανὰ σιγανά, αἱ μητέρες δὲ πλησιάσασαι, τοῖς ἀνεκοίνωσαν τὸν σκοπόν των.

— Τί λέτε, παιδιά, περὶ τοῦ σχεδίου μας;

— Λαμπρόν, περίφημον, ἀνέκραξεν ἡ Εὐλαμπία. Μὲ ἀρέσει πολύ· θὰ εἶνε ὀλίγον σὰν στὸ θέατρον, καὶ θὰ σκυλιάσουν μερικαὶ φιληνάδες μου.

—Κυττάξετε μόνον μὴν ἐκστομίσετε τίποτε.

— Ἡσυχάσετε!

Ὁ πατὴρ τῆς νύμφης ἠγνόει μέχρί τινος τὰ πάντα. Τὰ πολλὰ ὅμως «σύρτα φέρτα» τῶν μητέρων καὶ αἱ συχναὶ ἐπισκέψεις τοῦ νέου τὸν ἔκαμαν νὰ ὑποπτεύσῃ κάτι. ἀλλ' ἐσιώπα... Δὲν ἦτο κουτὸς ὁ Ἰβὰν Φιλίππιτζ καὶ εἰς δεδομένας περιστάσεις, ἤξευρε πῶς νὰ φερθῇ, ἀλλ' ἀπερρόφων τὴν προσοχήν του ὅλην αἱ ἐργασία του... τί νὰ σοῦ κάμῃ!

Ἔφθασεν ἡ ἐπίσημος ἑσπέρα.

Ἡ αἴθουσα τῆς Αἰκατερίνης Παύλοβνας, πλουσίως, ἀλλ' ἀφιλοκάλως κυτρεπισμένη, ἦτο πλήρης ξένων· μεταξὺ αὐτῶν ἦσαν καὶ νεάνιδες, φίλαι τῆς μελλονύμφου, πρὸς ἃς ἡ Εὐλαμπία εἶχεν ἐμπιστευθῆ τὸ μυστικόν... Αὗται τὴν συνεχαίροντο, οὐχὶ ἐννοεῖται, ἄνευ πείσματος. Εἰς παρακείμενον δωμάτιον ἐκόχλαζεν ἐπὶ τραπέζης, τὸ ἀναπόφευκτον *σαμαβάρι*, ὁ ἀχώριστος οὗτος τῆς οἰκογενείας σύντροφος, δύο δὲ θαλαμηπόλοι περιέφερον ἐπὶ δίσκου τὸ ἀρωματικὸν τέϊον, ἐκ τοῦ ὁποίου πολλοὶ ἐρρόφων ἤδη τὸ τρίτον αὐτῶν ποτήριον. Ὅμιλοι ἐσχηματίζοντο καὶ ἠκούοντο ψιθυρισμοὶ ἀφορῶντες εἰς τὸ μελετώμενον συνοικέσιον ὁμοῦ μὲ τὰ συνήθη καὶ στὰ δικά σου, καὶ στὰ δικάσου.» Ὁ πατὴρ τῆς Εὐλαμπίας ἀποσυρθεὶς εἰς μίαν γωνίαν τῆς αἰθούσης, συνωμίλει μετά τινος γέροντος φίλου του περὶ ἐμπορίου καὶ ἄλλων ἀντικειμένων. Πάντες ἠσθάνοντο ὅτι ἐπίσημόν τι παρεσκευάζετο καὶ ἀνέμενον μετά τινος ἀγωνίας. Αἴφνης ἡ μήτηρ τῆς Εὐλαμπίας ἔνευσε πρὸς τὸν ὑποψήφιον, οὗτος δὲ ξηροβήξας ἠγέρθη καὶ ἐπλησίασε τὸν οἰκοδεσπότην μετὰ συστολῆς. Εἶνε πάντοτε ἐπίσημοι αἱ στιγμαὶ αὗται καὶ διὰ τὸν τολμηρότερον. Καὶ ναὶ μὲν τὰ πράγματα ἦσαν τελειωμένα μεταξὺ τῶν γυναικῶν, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς συγκαταθέσεως καὶ τοῦ πατρός, οὐχ ἧττον ὁ νέος ἦτο κάπως ἀνήσυχος. Πάντες εἶδον αὐτὸν πλησιάσαντα τὸν πενθερόν, καὶ σιγὴ βαθεῖα ἐπεκράτησεν αἴφνης.

— Ἰβὰν Φιλίππιτζ, λέγει ψελλίζων ὁ ἐπίδοξος, ἤθελα... ἐπιθυμοῦσα... ἐγώ, ξεύρετε ... καὶ ἐσταμάτησε.

— Τί πρᾶγμα, Ἀλεξάνδρ· Ἀνδρέϊτζ, ἐρωτᾷ ὁ γέρων ὑψῶν τὴν κεφαλὴν καὶ προσηλῶν ἐπὶ τοῦ νέου τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ γαμβρὸς ἀνεθάρρησε.

— Ἐγώ, Ἰβὰν Φιλίππιτζ, ἀγαπῶ τὴν κόρην σας, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ μὲ κάμετε παιδί σας.

Καὶ ἀνέμεινε τὴν ἀπάντησιν ἐλπίζων, ἀλλὰ καὶ μετ' ἀγωνίας εὐνοήτου.

— Ἐγὼ ὅμως δὲν τὸ ἐπιθυμῶ καθόλου... τοῦ ἐτίναξεν ὁ γέρων κατὰ πρόσωπον, μὲ τὴν μεγαλητέραν ἀπάθειαν.

Ὁ νέος, ὑπὸ τὸ ἀπροσδόκητον ῥάπισμα, ὠχρίασεν, ἐκλονίσθη ὀλίγον, ἀπεσύρθη ἓν βῆμα, καὶ εἶπεν ἐν προφανεῖ συγκινήσει·

— Σᾶς εὐχαριστῶ.

— Μὲ ταῖς ὑγείαις σας, τοῦ ἐτίναξε, τοῦ δεύτερον ἤδη, ὁ χολωθεὶς γέρων.

Ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ἡ ἐπακολουθήσασα ταραχή· πάντες κατεσυγχίσθησαν, ἐκτὸς φιληνάδων τινῶν τῆς Εὐλαμπίας ἐνδομύχως ἐπικροτησασῶν τὴν ἀπροσδόκητον λύσιν. Μήτηρ καὶ θυγάτηρ ἐκύκλωσαν τὸν γέροντα, ὅστις τὰς ἀπώθησε, χωρὶς ὁ ἴδιος νὰ συγχυσθῇ· ἠκούσθη μόνον ἡ φράσις — «Καρακάξαις, χωρὶς ἐμέ, νὰ σᾶς δείξω 'γώ».

Ὁ ἀποτυχὼν ὑποψήφιος ἐπλησίασε τὴν μητέρα του καὶ τῇ εἶπε·—Πάμε, καλὲ μητέρα, δὲν μᾶς θέλουν ἐδῶ, δὲν ἀξίζομεν, φαίνεται γι' αὐτούς. Ἡ γραῖα ἠγέρθη μετὰ κόπου, εἶπεν ἀποτεινομένη πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην, — 'Εντροπή, Ἰβὰν Φιλίππιτζ — ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ υἱοῦ της καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ. Σχεδὸν ταυτοχρόνως ἀπεσύρθησαν καὶ πολλοὶ φίλοι των, ἔμειναν δὲ οἱ περὶ τὸν οἰκοδεσπότην, καὶ τὸ ἐπεισόδιον ἔληξεν ἐν μέσῳ σχολίων, τῶν κλαυθμηρισμῶν τῆς κόρης καὶ τῶν παραπόνων τῆς μητρός.

Β'.

Παρῆλθον ἀκόμη δύο ἔτη. Ἡ Εὐλαμπία εἶνε εἰκοσαέτις καὶ ... ἀνύμφευτος. Ηὐξήθη τὸ ἀνάστημα καὶ τὸν ὄγκον, εἶνε πλειότερον ἐρυθροπάρειος, πάντοτε δὲ εὔθυμος καὶ λάλος. Ἀπὸ τοῦ γνωστοῦ σκανδαλώδους ἐπεισοδίου, γαμβρὸς δὲν ἐπαρουσιάσθη. Συχνάζει εἰς τὰς συναναστροφὰς καὶ τοὺς χορούς, ἐγνωρίσθη μὲ πολλοὺς νέους, προτάσεις ὅμως περὶ γάμου δὲν τῇ ἐγένοντο. Ἡ μήτηρ της ἤλπιζε πάντοτε, μετὰ τὸ πρῶτον ὅμως πάθημα, δὲν θὰ ἐτόλμα πλέον νὰ διαπραγματευθῇ ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἀνδρός της.

Αἴφνης ἔφθασεν εἰς τὴν πόλιν νέος ἀνακριτής. Διὰ τὰ μικρὰ μέρη, ἡ ἄφιξις προσώπου κάπως διακρινομένου, εἶνε συμβὰν πολλῆς σημασίας, ὅταν μάλιστα ὁ νέηλυς τύχῃ νὰ εἶνε ἄγαμος. — «Τίς εἶνε; πῶς εἶνε; εὔμορφος, πλούσιος; καὶ τὰ λοιπά.

Εἰς τὸν πρῶτον τῆς λέσχης χορὸν ὅπου, ὡς ἐγνώσθη, θὰ μετέβαινε καὶ ὁ νεοελθών, συνήχθησαν πολλαὶ μητέρες μὲ τὰς κόρας των, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ ἡ Εὐλαμπία. Τὸν εἶδε καὶ ἀνεκίρτησε — τί εὐχάριστον! διενοήθη. Δὲν ἐβράδυνε νὰ γνωρισθῇ μετ' αὐτοῦ, ἐφάνη δὲ ὅτι καὶ εἰς ἐκεῖνον δὲν ἀπήρεσκεν ἡ Εὐλαμπία. Ἐχόρευσε πολλάκις μετ' αὐτῆς, ἐρωτήσας δὲ τὸν φίλον του ἀστυνόμον πῶς ἦτο ἡ οἰκογένειά της ὑπὸ ὁλικὴν ἔποψιν καὶ εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῶν ληφθεισῶν πληροφοριῶν, ἐγένετο περιποιητικώτερος πρὸς αὐτήν. Ἦτο ὁ νεαρὸς ἀνακριτὴς ἐξωτερικοῦ λίαν θελκτικοῦ, ὑψηλός, ξανθός, μὲ γλυκυτάτους κυανοῦς ὀφθαλμούς, ἠδύνατο νὰ θέλξῃ καὶ καλλιτέρας τῶν ἐπαρχιωτίδων ἐκείνων· καὶ ἤπλωσαν ὅλαι τὰ δίκτυα, δηλαδὴ τὰ θέλγητρά των, ἵνα ἐπισύρωσι τὴν προσοχήν του. Ὁμολογουμένως ἐκεῖ ὑπῆρχον θελκτικώτεραι τῆς Εὐλαμπίας, ὁ νέος ὅμως ἀνακριτὴς εἰς τὴν ἡρωΐδα μας προσέχε, μετ' ἐκείνης μόνης συνωμίλει. Εἰς τὸν τρίτον τετράχορον ἡ μεταξὺ των οἰκειότης ἦτο τελεία. Ὁσάκις δύο καρδίαι αἰσθάνονται τὸν αὐτὸν πόθον, τὰ πράγματα χωροῦσι μὲ ταχύτητα ἠλεκτρικήν.

— Δὲν εἰξεύρω τί αἰσθάνομαι πλησίον σας, Εὐλαμπία Ἰβάνοβνα, ἀλλὰ ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἤμην εὐτυχέστερος. Θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε ἄρά γε νὰ σᾶς βλέπω ἐνίοτε;

— Πῶς ὄχι, κύριε Σάβιν; τὸ αἴσθημά σας μὲ κολακεύει ὑπερμέτρως. Ἀλλὰ λέγετε ἄρα τὴν ἀλήθειαν ὁλόκληρον; σεῖς οἱ ἄνδρες....

— Πολὺ μὲ προσβάλλει ἡ ἀμφιβολία σας. Ἐγὼ μόλις σᾶς εἶδον, δὲν δύναμαι νὰ σᾶς παραστήσω τί ἠσθάνθην. Τώρα μόνον ἐννοῶ πόσον ὁ βίος εἶνε ἀνιαρὸς ἄνευ συντρόφου....

— Τί καλὰ θὰ ἦτο ἂν ἐγνωρίζεσθε μὲ τὸν πατέρα μου· θὰ ἠδύνασθε νὰ μᾶς ἐπισκεφθῆτε κατ' οἶκον. Νὰ τον ἐκεῖ κάτω, βλέπετε;

— Βλέπω, καὶ δὲν εἶνε δύσκολον νὰ γνωρισθῶ, ἀλλὰ νὰ εἶμαι βέβαιος ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσίν μου θὰ ἔχω τὴν ψῆφόν σας;

— Καὶ δὲν τὸ ἐννοήσατε ἤδη; Ἐνεργήσατε τὸ ταχύτερον.

Ὁ Σάβιν χαιρετίσας ἀπεμακρύνθη, τῇ μεσολαβήσει δὲ τοῦ φίλου του ἀστυνόμου, ἐγνωρίσθη μετὰ τοῦ Ἰβὰν Φιλίππιτζ, ὅστις ἐμαγεύθη ἐκ τῆς συναναστροφῆς του. Εἶπον πολλὰ περὶ διαφόρων ἀντικειμένων, ἐκένωσαν τρία τέσσαρα ποτήρια οἴνου, ἐν τέλει δὲ ὁ Σάβιν ἐζήτησε τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Εὐλαμπίας νὰ τῷ προσφέρῃ κατ' οἶκον τὸ σέβας του. Ἡ ἄδεια, ἐννοεῖται, ἐχορηγήθη προθυμότατα.

Οὐδεὶς ἐγνώριζε τὸ παρελθὸν τοῦ Σάβιν. Ἤρκει ὅτι εἶχε καλὸν ἐξωτερικὸν καὶ κατεῖχε καλὴν δημοσίαν θέσιν. Ὁ κόσμος εὐχαριστεῖται μὲ τὰ φαινόμενα, τὸν βαρύνουν δὲ συνήθως βαθύτεραι ἔρευναι.

Μετ' οὐ πολὺ ὁ Σάβιν εἰσήχθη εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰβὰν Φιλίππιτζ, δὲν ἐδυσκολεύθη δὲ νὰ μαγεύσῃ καὶ τὴν ἁπλοῦκὴν σύζυγόν του, σκεφθεῖσαν ἀμέσως ὅτι καλλίτερον σύζυγον δὲν θὰ εὕρισκε ποτὲ διὰ τὴν κόρην της· τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχε καὶ ὁ γέρων, τὴν φορὰν ὅμως ταύτην τὰ πράγματα ἐγένοντο σοβαρότερα. Οἱ σύζυγοι συνεζήτησαν τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ δεχθῶσι τὸν Σάβιν ὡς γαμβρόν των, ἂν ἤθελε ζητήσῃ τὴν χεῖρα τῆς κόρης των. Ἀφ' ἑτέρου ἡ Εὐλαμπία ἐνήργει, καὶ τοσοῦτον τελεσφόρως, ὥστε ὁ νέος τῇ ἐδήλωσε, ἀπροκαλύπτως πλέον, τὴν πρόθεσίν του, καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ παρὰ τῷ πατρί. Ἡ Εὐλαμπία ὑπεσχέθη, καὶ ἐσπέραν τινὰ ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν πατέρα τὰ πάντα, οὗτος δὲ ἀπήντησε διὰ τῶν ἑξῆς — «Τὸν δέχομαι εὐχαρίστως, ἃς ζητήσῃ ἐπισήμως τὴν χεῖρά σου».

Καὶ οὕτως ἐγένετο. Ἡ χεὶρ ζητηθεῖσα παρεχωρήθη, καὶ ἰδοὺ ἡ Εὐλαμπία νύμφη τοῦ Σάβιν, τοῦ ὡραίου ἀνακριτοῦ, πρὸς ὃν ἐπετράπη νὰ τὴν ἐπισκέπτηται τοῦ λοιποῦ ὡς μνηστήρ. Ἦτο θρίαμβος αὐτὸ διὰ τὴν Εὐλαμπίαν, ἥτις ἐκτὸς τοῦ ἔρωτος, ἠσθάνετο καὶ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν μνηστῆρά της προτιμήσαντα αὐτὴν μεταξὺ τοσούτων νεανίδων, ὧν ἐφαντάζετο, ὀλίγον χαιρεκάκως, τὸ πεῖσμα. Καὶ οἱ γονεῖς της δὲ ἦσαν λίαν εὐχαριστημένοι, θεωροῦντες τὸν γαμβρὸν ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ἀξιόλογον. «Νέος ὡραῖος, ἀνακριτής, τί ἄλλο θέλομεν;» ἔλεγαν μεταξύ των, ὡς θὰ ἔλεγον καὶ πολλοὶ ἄλλοι γονεῖς. — Ἔπειτα «προσέθετεν ὁ πατὴρ — ἡ Εὐλαμπία ἀνάγκη νὰ ὑπανδρευθῇ τὸ ταχύτερον ...»

Ἔμενε νὰ καθορισθῇ τὸ ζήτημα τῆς προικός, καὶ μίαν ἡμέραν ὁ πενθερὸς ἀνεκοίνωσε τῷ γαμβρῷ ὅτι σὺν ταῖς εὐχαῖς του, δίδει εἰς τὴν κόρην του ὡς προῖκα δέκα χιλιάδας ρούβλια, μετρηθησόμενα εἰς τὸν γαμβρὸν μετὰ τὸν γάμον. Εἰς τὴν τελευταίαν φράσιν ἐμόρφασεν ὀλίγον ὁ μνηστήρ, καὶ

— Εὐχαριστῶ, σεβαστὲ πενθερέ, ἀπήντησε. Βέβαια ὁ γάμος συνεπάγεται βάρη πολλά, ἔκτακτα ἐνίοτε...

— Καλά, καλά, παιδί μου, διέκοψεν ὁ γέρων, ὅλα θὰ πᾶν καθὼς ἐπιθυμοῦμεν. Ἐγὼ ἀγαπῶ τὴν κόρην μου καὶ θὰ ἔχῃς τὴν προστασίαν μου.

Καὶ ὁ διάλογος ἔληξε.

Τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ὁ Σάβιν δὲν μετέβη παρὰ τῇ μνηστῇ του, ἔμεινε δὲ πολὺ ἀργὰ εἰς τὴν λέσχην παρὰ τὴν πρασίνην τράπεζαν.

Τὴν ἐπαύριον, βραδύτερον τοῦ συνήθους, ἐπεσκέφθη τὴν νεάνιδα. Ἦτο ὀλίγον σύννους. Ἡ Εὐλαμπία τὸν ἐπλησίασε σκυθρωπὴ καὶ τῷ εἶπεν ἐπιπληκτικῶς·

— Τί εἶνε αὐτά, κύριε, χθὲς δὲν ἤλθατε, καὶ σήμερον τόσον ἀργά, μ' ἐκάματε ν' ἀγωνιάσω, νὰ μὴν εἰξεύρω τί νὰ ὑποθέσω.

Ὁ Σάβιν συνῆλθε.

— Σύγγνωθι, ἀγαπητὴ Εὐλαμπία· κεφαλαλγία μικρὰ μ' ἐκράτησεν εἰς τὴν κλίνην πλειότερον τοῦ συνήθους· πλησίον σου ἀνέπαυσα ἐντελῶς.

Ἡ συμφιλίωσις ἐγένετο, καὶ ἡ Εὐλαμπία ἀνέκτησε τὴν προτέραν εὐθυμίαν της.

Τὰ τοῦ γάμου ἐν τούτοις ἐπεσπεύδοντο ταχέως δὲ ὡρίσθη καὶ ἡ ἡμέρα τῆς τελετῆς. Διενεμήθησαν προσκλητήρια εἰς συγγενεῖς καὶ φίλους, ὁ γαμβρὸς ἐφαίνετο εὐχαριστημένος, εἰ καὶ ὀλίγον περίφροντις, καὶ ὅλα ἐβάδιζον πρὸς τὴν λύσιν, λύσιν εὐτυχῆ ἀναμφιβόλως....

(Ἕπεται τὸ τέλος) Π. Α. Ἀξιώτης

ΤΟ ΠΑΠΛΩΜΑ

(Εἰκὼν)

— Ἄλα εἴκοσι δραχμαῖς 'στὸ μεταξωτὸ πάπλωμα! πρώτη προσφορά!..., ἐκραύγαζεν ἐν τῇ ἀγορᾷ γέρων κῆρυξ φέρων ἐπ' ὤμου ὡραῖον ἄλλα τετριμμένον μεταξωτὸν ἐφάπλωμα.

— Ἄχ! ἐστέναξε τὸ ἐφάπλωμα (διότι ὅλα τὰ ἀντικείμενα ἔχουσι φωνή...) Ἄχ! καὶ πάλιν ἐστέναξε τὸ δυστυχὲς ταλαντευθὲν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ κήρυκος, ... εἰς πόσον εὐτελῆ τιμὴν κατῆλθον!... Τάχα δὲν ἤμην μίαν φορὰν ὡραῖον, καινουργές, λάμπον!.... Πόσον ὡραῖον ἦτο τὸ περικαλύπτον με μεταξωτὸν ὕφασμα!... Ὁποίαν *φιγούραν* ἔκαμνα εἰς τὸ *ῥάφι* τοῦ ἐφαπλωματοπώλου, ὑπερέχον ἁπάντων τῶν συναδέλφων μου!.. Ὁποία ἦτο ἡ ὑπόληψις καὶ ἡ τιμή, ἣν εἶχεν εἰς ἐμὲ ὁ κατασκευαστής μου!.. Ὅταν ἤρχετο ἀγοραστὴς πρῶτα πρῶτα πρὸς ἐμὲ ἔρριπτε τὰ βλέμματά του... Πόσα ζηλότυπα καὶ πόθου βλέμματα ἔπεσαν ἐπ' ἐμοῦ!.... Ἀλλ' οὐδεὶς μὲ ἠγόραζεν. Ἤμην λαμπρὸν ἀξιοθαύμαστον ὡραῖον, ἀλλ' οὐδεὶς μὲ ἠγόραζε, διότι ἤμην ἀκριβόν. Ἔμεινα πολὺν-πολὺν καιρὸν εἰς τὸ *ῥάφι* καὶ ἐνῷ πολλά, ὄχι τόσον ὡραῖα ὅσον ἐγώ, πολὺ δὲ κατωτέρας ἀξίας, ἀπέκτησαν κυρίους, ἐγὼ ἔμεινα ἀχρησιμοποίητον... Ἀλλ' ἦλθε τέλος πάντων καὶ ἡ ἰδική μου ἡμέρα, ἡ εὐτυχὴς ἐκείνη ἡμέρα, καθ' ἣν καὶ ἐγὼ θὰ περιηρχόμην εἰς κύριον καὶ θὰ ἐχρησιμοποιούμην ἀποφεύγον πλέον τὴν τόσον ἀνιαράν μου ἀργίαν καὶ θὰ ἠδυνάμην καὶ ἐγὼ νὰ ἐπιδείξω τὴν ὡραιότητά μου καὶ τὰ λαμπρά μου χρώματα.

* * *

Φθινοπωρινήν τινα ἡμέραν ὡραία κόρη, μὲ μεγάλους συμπαθητικοὺς ὀφθαλμούς, εὐπρεπῶς ἀλλὰ πενιχρῶς ἐνδεδυμένη, εἰσῆλθε δειλὰ-δειλὰ εἰς τὸ ἐφαπλωματοπωλεῖον ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῆς γραίας μητρός της.... Τάκ! ἔκαμεν ἡ καρδία μου ὅταν εἶδα τὴν ὡραίαν κόρην καὶ εἶπα!

— Ἄχ! καὶ νὰ ἔδιδεν ὁ θεὸς νὰ μὲ ἀγοράσῃ ἡ ὡραία αὕτη κόρη! πόσον θὰ ἤμην εὐχαριστημένον!...

Ἡ κόρη ἐζήτησεν ἐφαπλώματα καὶ ὁ ἐφαπλωματοπώλης κατεβίβασε διάφορα, ἀλλ' ὄχι ἐμέ! Ἡ ὡραία κόρη παρατηροῦσα τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ παρεμέριζε καὶ ἐζήτει ἄλλα. Ὑψώσασα δὲ τὰ βλέμματά της ἔρριψε ταῦτα ἐπ' ἐμοῦ καὶ μὲ ἐπέδειξεν εἰς τὸν ἐφαπλωματοπώλην.

— Κατέβασε ἐκεῖνο ἐκεῖ σὲ παρακαλῶ..

— Ἄχ! πῶς ἔπαλλε τότε ἡ καρδία μου! (διότι ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἐφαπλώματα

καρδίαν), ἐν αἴσθημα χαρᾶς ἀνεκφράστου μὲ ἐκυρίευσε καὶ μοὶ ἐπήρχετο νὰ πέσω εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καλῆς κόρης καὶ νὰ τὴν παρακαλέσω νὰ μὲ ἀγοράσῃ. Τόσον ἡ καρδία μου εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν συνεπάθησε.

— Πόσα κοστίζει αὐτό ; ἠρώτησεν.

Ὁ ἐφαπλωματοπώλης τότε ἤρξατο πλέκων τὸν πανηγυρικόν μου ἐκθειάζων τὰ προτερήματά μου, ἐπαινῶν τὴν ὡραιότητά μου, ὑπερτιμῶν τὴν στερεότητά μου.—Εἶνε τὸ καλήτερον ἐφάπλωμά μου,ἦτο ὁ τελευταῖος του λόγος. Καὶ δι' ὅλα αὐτὰ ἐζήτησε ἀπὸ τὴν πτωχὴν κόρην 60 δραχμάς. Τότε παρέστην εἰς τὸ διασκεδαστικὸν θέαμα τοῦ *παζαριοῦ* μεταξὺ τῆς μητρὸς τῆς κόρης καὶ τοῦ κατόχου μου.Τέλος πάντων μὲ πλείονα τῆς ἡμισείας ὥρας φιλονεικίαν, ἐπῆλθε συμβιβασμὸς καὶ συντελέσθη τὸ διακαέστερον ὄνειρον τοῦ βίου μου·

* *
*

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς,καθ' ἣν ὁ ἐφαπλωματοπώλης μὲ ἔστειλεν εἰς τὸν πενιχρὸν τῆς κόρης οἰκίσκον, ἤρξαντο νὰ μοὶ ἐπιδαψιλεύωσι τὰς τρυφερωτάτας περιποιήσεις. Ἐν πρώτοις μὲ περιετύλιξαν μὲ λευκὴν σινδόνην διὰ νὰ μὴ σκονίζωμαι, κατόπιν μὲ ἔθηκαν ἐπὶ *γιούκου*, ὅπου συνήντησα μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεώς μου πολλοὺς φίλους συντρόφους, ἤτοι στρώματα, σινδόνας καὶ διάφορα ἄλλα τοῦ εἴδους μας. Μᾶς εἶχον σκεπασμένα μὲ μακρὰν σινδόνην, ἀλλ' ἠδυνάμεθα ν' ἀντιληφθῶμεν διὰ τί προωριζόμεθα....Ἤμεθα ἡ προῖξ τῆς ὡραίας ἐκείνης κόρης. Ποσάκις ἡ ἀτυχὴς Μαρία (οὕτως ὠνομάζετο)ἤρχετο, ἀφήρει τὸ περικάλυμμα,μᾶς ἐμέτρα καὶ εἶτα ἠψιθύριζε πόσα ἀκόμη εἶχε νὰ τελειώσῃ μέχρι τῶν Χριστουγέννων ὁπότε θὰ ἐτελοῦντο οἱ γάμοι της!.... Πόσον συνεκινήθην ὁπόταν, τὴν ἐποῦσαν ἡμέραν τῆς ἀγορᾶς μου,ἡ κόρη μὲ ἐξετύλιξεν ἠρέμα καὶ μὲ ἐπέδειξεν εἰς τὸν Ἀνδρέαν (τὸν μνηστῆρα της),λαμπρὸν παλληκάρι καὶ τοῦ ἐξεθείαζε τὴν ὡραιότητά μου !..... Ἄχ! πόσον ὡραῖος ἦτο ὁ βίος ἐκεῖνος καὶ πόσον συγκινητικαὶ αἱ ἀναμνήσεις του !... Ἀδυνατεῖ τις νὰ φαντασθῇ ὁποίαν ἐπίδειξιν ἔκαμα ἐκτετυλιγμένον ἐν τῇ ἀμάξῃ κατὰ τὴν μεταφορὰν τῆς προικὸς ἐκ τῆς οἰκίας τῆς κόρης εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ. Ὅλων τὰ βλέμματα ἦσαν προσηλωμένα ἐπ' ἐμοῦ καὶ πολλοὺς ἤκουον ψιθυρίζοντας. «Τί ὡραῖον πάπλωμα! τί ὡραῖον πάπλωμα !» Κατήγαγον ἀληθῆ θρίαμβον τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ἡ ὑπερηφάνειά μου ἐκορέσθη.

* *
*

Πολλάκις τὰς ἑορτάς, ἐνῷ ἀστράπτουσα πέριξ ἐμοῦ ἦτο καθαριότης,μεθ' ὁποίας ὑπερηφανείας ἐστόλιζον τὴν κλίνην τοῦ εὐτυχοῦς ἐκείνου νεοπλάστου οἴκου καὶ ὁποίαν ἀγαλλίασιν ἠσθανόμην βλέπων τὴν χαρὰν καὶ εὐτυχίαν τῶν κτητόρων ! . .

Καὶ φεῦ! τώρα περιφέρομαι ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Ὁ Ἀνδρέας ἦτο πολὺ ἐργατικὸς νέος καὶ τίμιος ὅσον οὐδείς. Ἦτο καρραγωγεύς,ἰδιόκτητον ἔχων κάρρον, καὶ διὰ τῆς ἐπιπόνου ἐργασίας του καὶ διὰ τῆς οἰκονομίας συνετήρει ἀξιοπρεπῶς τὴν οἰκίαν του. Τὸ ἐσπέρας πλησίον τῆς ὡραίας συζύγου του καὶ τῶν ἀποκτηθέντων δύο τέκνων του ἐλησμόνει ὅλους τοὺς κόπους καὶ ἐκ τῆς ἀγάπης αὐτῶν ἀρυόμενος δυνάμεις ὑπεβάλλετο εἰς ἄλλους κόπους τὴν ἐπαύριον. Ἦτο εὐτυχὴς οὕτω ζῶν. Ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ἐφθόνησε, διότι πάντοτε φθονερὰ εἶνε ἡ τύχη καὶ οὐδέποτε θέλει νὰ βλέπῃ ἄνθρωπον εὐτυχοῦντα.

Ἡμέραν τινὰ νεφελώδη τοῦ χειμῶνος ὁ Ἀνδρέας ἐπορεύθη εἰς πλησίον ποταμὸν πρὸς φόρτωσιν λίθων διά τινα οἰκοδομήν. Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἄρχεται βροχὴ ἀπὸ τὰς ραγδαιοτέρας. Ὁ δυστυχής, μὴ ἔχων ποῦ νὰ προφυλαχθῇ, ἐδέχθη ὅλον ἐκεῖνον τὸν χείμαρρον ἐφ' ἑαυτοῦ. Εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τρέμων... Ἀπὸ ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην ἀσθενής, πολὺ ἀσθενής... Ὦ ἡ δυστυχὴς Μαρία πόσα δάκρυα ἔχυσε, πόσον ἐθερμοπαρεκάλει τὴν Θεοτόκον διὰ τὸν Ἀνδρέαν της, διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ Ἀνδρέα της! Ἀλλ' ὁ Ἀνδρέας ἔμενε ἀσθενής, ὁ ἰατρὸς ἀκατάπαυστα διέτασσε φάρμακα καὶ αἱ ἐκάστοτε φυλαττόμεναι μικραὶ οἰκονομίαι ἤρχισαν ἐξαντλούμεναι. Ἡ δυστυχὴς Μαρία τότε ἤρξατο αὐτὴ ἐργαζομένη, σιδηρώνουσα, πλύνουσα, ῥάπτουσα. Ἀλλ' ἡ ἐργασία της μόνον τὸν ἄρτον ἐξοικονόμει, ἐνῷ ὁ ἀσθενὴς ἤθελεν ἰατρόν, φάρμακα, ζωμόν..... Ὦ! ἡ δυστυχὴς Μαρία εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πωλῇ τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο πάντα ἐκεῖνα ὅσα, ὅτε ἦτο κόρη, διὰ τοῦ ὑστερήματός της ἠγόραζε.... Καὶ ὁπόσα δάκρυα ἔχυνεν ἡ ἄμοιρος ὅταν ἑκάστοτε ἀπεχωρίζετο ἑνὸς ἑκάστου ἀντικειμένου καὶ μὲ πόσα φιλήματα ἀπεχαιρέτιζεν αὐτό. Τὰ πάντα ὅμως ἦτο προδιατεθειμένη ν' ἀποξενωθῇ διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ προσφιλοῦς συζύγου της.

Ἀφοῦ τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ἐπωλήθησαν, ἦλθε καὶ ἡ ἰδική μου σειρά. Τί ἐχρησίμευον ἐγώ, μεταξὺ τῶν ἐφάπλωμα; Τὴν στοιχειώδη ἐκείνην ὑπηρεσίαν τοῦ σκεπάζειν τοὺς κοιμωμένους ἐξετέλει ἕτερος προστυχότερος συνάδελφός μου· ἐγὼ ἤμην διὰ νὰ ἐπιδεικνύωμαι κατὰ τὰς ἑορτὰς ἐπὶ τῆς κλίνης, ὥστε διὰ τὰς παρούσας περιστάσεις ἤμην περιττόν. Ἔπρεπε νὰ γείνω χρήματα ὅπως ἀγορασθῶσι φάρμακα διὰ τὸν ἀσθενῆ. Ὦ! ποία ἀπελπισία μὲ κατέλαβεν ὅτε ἔμελλον ν' ἀποχωρισθῶ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ἀνθρώπων! Ἡ καρδία μου ἐσπαράσσετο καὶ ἂν εἶχον δάκρυα, οἱ ὀφθαλμοί μου θὰ καθίσταντο ἀστείρευτος πηγή. Πόσον σπαραξικάρδιος ἦτο ἡ κραυγὴ τῆς ἀτυχοῦς Μαρίας, ὅτε ἔμελλε νὰ με παραδώσῃ πρὸς πώλησιν εἰς τὸν γέροντα κήρυκα!.. « Παπλωματάκι μου, παπλωματάκι μου», ἐκραύγαζε καὶ ἡ κραυγὴ αὕτη τῆς ἀτυχοῦς γυναικὸς θὰ μένῃ πάντοτε ἐγκεχαραγμένη ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Ἡ ἀνάμνησις καὶ ἡ ἀγάπη τῶν καλῶν ἀλλ' ἀτυχῶν μου κτητόρων θὰ παραμένῃ πάντοτε ἐν τῇ ψυχῇ μου».

* *
*

Καὶ ἐνῷ τὸ ἐφάπλωμα, ταλαντευόμενον ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ γέροντος κήρυκος, ἐποίει τοὺς συλλογισμοὺς τούτους, ὁ κῆρυξ ἐκραύγαζεν :

— Ἄλα πρώτη προσφορὰ εἰς τὸ μεταξωτὸ πάπλωμα! εἴκοσι δραχμαῖς !....

ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΑΡΙΣΤΟΝΙΚΟΥ

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ Κ. ΦΕΛΤΩΝ

ς'

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1854, καθ' ἣν ἐποχὴν διάσημοι συγγραφεῖς δυσμενῶς κατὰ τῆς Ἑλλάδος διακείμενοι ἐξετόξευον πικρὰς καὶ ἀδίκους μομφάς, ὁ Φέλτων ἀπήγγειλε σειρὰν ἐσπερινῶν ἀναγνωσμάτων ἐνώπιον πολυπληθεστάτου καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου ἐν τῷ Λῶελ Ἰνστιτούτῳ τῆς Βοστώνης. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔγραψεν ἡμῖν ὑπὸ μηνολογίαν 11 Σεπτεμβρίου 1854.

« Ἀγαπητέ μοι Κ.....

Ἀσμένως σοὶ ἐσωκλείω δύο εἰσιτήρια διὰ τὰ ἑσπερινά μου ἀναγνώσματα· πᾶν ὅ,τι θ' ἀκούσῃ θὰ εἶνε εἰς σὲ κάλλιον ἐμοῦ γνωστόν, οὐχ ἧττον φρονῶ ὅτι ὀφείλω χάριν τῆς ἀληθείας νὰ παραστήσω τὴν σημερινὴν Ἑλλάδα ὡς ἀντελήφθην αὐτῆς διαρκούσης τῆς τριμήνου διαμονῆς μου. Ἡ πρὸς τὴν Ἑλλάδα συμπάθεια τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν δέον νὰ ἀναζωπυρωθῇ. Ὁ Ἀμερικανικὸς λαὸς καὶ σύμπασα ἡ Εὐρώπη πρέπει νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι μόνον οἱ Ἕλληνες δικαιοῦνται νὰ διαδεχθῶσι τοὺς Τούρκους ἐν τῇ Ἀνατολῇ· καὶ ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἶνε μόνος ὁ δυνάμενος νὰ ἐκπολιτίσῃ καὶ ἀποκαταστήσῃ αὐτὴν εὐδαίμονα.....

Μανθάνω ὅτι ἡ *Μεγάλη Ἰδέα* ὁσημέραι ἀποκαθίσταται ἐν Ἑλλάδι γενικωτέρα καὶ ἀκμαιοτέρα. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔσεται ἀνάξιος τῶν προγόνων του ἂν μὴ ἐνεργήσῃ δραστηρίως καὶ ἀποτελεσματικῶς πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν ὑπὸ τὸν Ὀθωμανικὸν ζυγὸν στεναζόντων αὐτοῦ ἀδελφῶν. Τὸ πατριωτικώτατον ἔργον, ὅπερ μετὰ τοσούτων θυσιῶν, καὶ αἱμάτων ἤρξαντο οἱ περιφανεῖς ἐκεῖνοι ἄνδρες τοῦ 1821, ὀφείλει νὰ ἀποπερατώσῃ ἡ νῦν γενεά. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ρωσία θὰ καταστρέψῃ ὁλοσχερῶς τὴν Τουρκίαν.....»

Ὁ Φέλτων ἐν τοῖς ἑσπερινοῖς αὐτοῦ ἀναγνώσμασιν ἐπραγματεύθη περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τῶν σπουδαιοτάτων γεγονότων καὶ τῶν αἰτίων τῶν ἐπιδρασάντων ἐπὶ τῆς τύχης τῶν Ἑλλήνων ἀπ' ἀρχῆς τῆς καταπτώσεως αὐτῶν κατὰ τὴν Ρωμαϊκὴν καὶ Βυζαντινὴν περίοδον μέχρι τῆς Τουρκικῆς δυναστείας, ἔτι δὲ περὶ τῆς ἐπαναστάσεως, τῆς καθιδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου καὶ τῆς προόδου ἣν ἐποιήσατο μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

Λυπούμεθα ὅτι ὁ χρόνος δὲν ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ μεταφράσωμεν ὁλόκληρον τὴν σειράν, διὸ περιοριζόμεθα εἰς ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἀφορῶντα τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως ὅσα ὁ ἴδιος ἀντελήφθη ἐκ τῆς ἐν Ἀθήναις διαμονῆς του.

Ὁ Φέλτων πρὶν ἢ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κύριον αὐτοῦ θέμα, εἶπεν :

« Ὑπάρχουσι πολλὰ ἄτινα φυσικῶς τείνουσι πρὸς ἀμοιβαίαν συμπάθειαν μεταξὺ Ἀμερικανῶν καὶ Ἑλλήνων. Ἐν πρώτοις ὑπάρχει ὁ δεσμὸς ὁ συνδέων ἅπαντας τοὺς ἀπανταχοῦ ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων,δεύτερον δὲ οἱ πολιτικοὶ θεσμοὶ τῶν προγόνων

των, ἐξ ὧν ἡμεῖς μὲν ἐδιδάχθημεν τίνι τρόπῳ κάλλιον νὰ ἱδρύσωμεν τὸ μέγα ἡμῶν πολιτικὸν οἰκοδόμημα,οἱ δὲ ἀπόγονοι αὐτῶν ἔφθασαν εἰς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς αὐτοδιοικήσεως.»

Ἀκολούθως ἐποιήσατο μνείαν περὶ τῶν μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν ἀνταλλαγέντων ἐγγράφων τῶν ἀφορώντων τὴν ἀποστολὴν μαρμάρου χάριν τοῦ μνημείου τοῦ Οὐασιγκτῶνος. προσθέσας ὅτι ὁ Ἕλλην ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν [1] ἐπαξίως συνωνυμεῖ τῷ μεγάλῳ Περικλεῖ τῷ ἱδρύσαντι τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο οἰκοδόμημα πρὸ δισχιλίων καὶ τριακοσίων ἐτῶν. Ἡ δὲ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀλληλογραφία τεκμηριοῖ τὴν ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην καὶ συμπάθειαν, ἣν ὁ Ἀμερικανικὸς λαὸς ἀνέκαθεν ἐξεδήλωσε πρὸς τὴν Ἑλλάδα μεθ' ἧς συνδέεται δι' ἀδιαρρήκτων δεσμῶν. Ὁ δαιμόνιος ἐκεῖνος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος Περικλῆς εἶδεν ἴσως τὸν λίθον ἐκεῖνον, ὃν ἄλλος Περικλῆς μετὰ πάροδον τοσούτων αἰώνων ἔπεμψεν εἰς ἄλλο ἡμισφαίριον ὅπως καθωραΐσῃ τὸ μεγαλοπρεπέστατον καὶ κάλλιστον τῶν ἡμετέρων μνημείων».

Εἶτα ὁ εὔγλωττος ῥήτωρ τὸν λόγον ποιούμενος περὶ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος ἐξῆρε τοὺς Ἕλληνας διὰ τὴν σταθερότητα, τὴν ὑπομονήν, ἣν ἐπεδείξαντο διαρκοῦντος τοῦ μακροῦ καὶ αἱματηροῦ αὐτῶν ἀγῶνος καὶ διὰ τὸ θάρρος, τὸ ὕστερον τετρακοσίων ἐτῶν ἐκδηλωθὲν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας των, προσθέτων.

«Φρονῶ ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐδικαιοῦντο νὰ ἐγερθῶσι κατὰ τοῦ τυράννου· αἱ δὲ εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις ὤφειλον κατὰ καθῆκον νὰ ὑποστηρίξωσιν αὐτούς, καὶ οὐχὶ νὰ ἀποκηρύξωσιν ὡς ἐπαναστάτας. Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις, ὡς μὴ ὤφελεν, ἐδείχθησαν ψυχραὶ καὶ ἀνάλγητοι ἀπέναντι λαοῦ ὅστις ἕνεκα τῶν δεινοπαθειῶν του καὶ τοῦ αἵματος ὅπερ ἀφθόνως ἔχυσεν ἐπὶ τοσούτων ἐνδόξων πεδίων ἐδικαιοῦτο νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἀπόλυτον αὐτοῦ ἐλευθερίαν.

Ἀκολούθως περιέγραψεν ἐν ἐκτάσει τὰς σπουδαίας ὑπηρεσίας, ἃς παρέσχεν ἡ *Φιλική Ἑταιρία* τῷ Ἀγῶνι τοῦ 1821 καὶ ἐξύμνησε τὸν Μαυροκορδάτον, Κοραῆν, Ῥήγαν, Ὑψηλάντας, Τρικούπην καὶ ἄλλους ἐπίσης μεγάλους πατριώτας διὰ τὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὸν μέγαν αὐτῶν πατριωτισμόν.

Περὶ δὲ τοῦ ἡμετέρου κλήρου εἶπεν :

« Ὁ Ἑλληνικὸς ὀρθόδοξος κλῆρος εἶνε ἄξιος σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης. Πολλοὶ τῶν ἱερέων καὶ ἀρχιερέων ἠγωνίσθησαν τὸν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος καλὸν ἀγῶνα καὶ ἔπεσαν θύματα τῆς θηριωδίας τῶν Μουσουλμάνων. Δόξα· ἀθάνατος περιστέφει τὸ ἱερὸν μέτωπον τοῦ πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὃν οἱ Τοῦρκοι ἀπηγχόνισαν, διαρκούσης τῆς Ἐπαναστάσεως. Δόξα ἀθάνατος περιστέφει τὸ μέτωπον τῶν ἱερέων ἐκείνων, οἵτινες ἀπαρνηθέντες τὰ πάντα παρηκολούθουν τοὺς ἐπαναστάτας αὐτῶν ἀδελφοὺς ἐνθαρρύνοντες καὶ εὐλογοῦντες τὰς σημαίας καὶ τὰ ὅπλα των. Ὁ ἑλληνικὸς κλῆρος διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως ἐπεδείξατο, ἀνδρείαν, θάρρος καὶ αὐταπάρνησιν, ἣν εἰς μάτην ζητοῦμεν εἰς τὸν κλῆρον ἄλλων πεπολιτισμένων ἐθνῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ νῦν κλῆρος τῆς Ἑλλάδος δὲν τοῦ ὑπολείπεται τῶν πατέρων του· εἶνε ἐπίσης πατριωτικώτατος καὶ ἀποτελεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ἀνδρῶν εὐπαιδεύτων, εὐσεβῶν καὶ ἀνεζιθρήσκων. Οὗτοι οὐ μόνον ἐπιτρέπουσι τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἱερῶν Γραφῶν, ἀλλὰ καὶ ἐνθαρρύνουσιν αὐτήν. Τρεῖς ἢ τέσσαρες μεταφράσεις τῶν Ἱερῶν Γραφῶν γενόμεναι εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν κυκλοφοροῦσιν ἐλευθέρως εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου....

Ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν εἶνε ὁ σεβάσμιος καὶ περιφανὴς Μισαὴλ εἰς τῶν σπουδαιοτάτων τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου. Εἶνε λίαν προσηνὴς καὶ κέκτηται εὐρείας φιλολογικὰς γνώσεις. Ἠκροάσθην αὐτοῦ ἱερουργοῦντος, ἡ δὲ εὔηχος καὶ βροντώδης φωνή, τὸ σεβάσμιον πρόσωπον καὶ οἱ λίαν ἀβροὶ αὐτοῦ τρόποι μὲ κατέθελξαν. Ἔσχον τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ γνωρίσω αὐτὸν προσωπικῶς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Χίλλ, ἡ δὲ ὁμιλία του ἐπὶ διαφόρων φιλολογικῶν ἀντικειμένων, ἰδίως δὲ περὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς προφορᾶς αὐτῆς, ὑπῆρξε τὰ μάλιστα εὐχάριστος καὶδιδακτική. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὸν σεβάσμιον τοῦτον Ἱεράρχην. Εἶτα ὁμιλῶν περὶ τοῦ Ρωσο-τουρκικοῦ πολέμου καὶ τῶν συμμάχων τῆς Τουρκίας εἶπε τὰς ἐμφατικωτάτας ταύτας λέξεις :

«Εἰς μάτην ἡ Μ. Βρεττανία καὶ ἡ Γαλλία προσπαθοῦσι διὰ ποταμῶν αἱμάτων νὰ διατηρήσωσι τὴν ἀκεραιότητα τῆς Τουρκίας. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος πνέει τὰ λοίσθια τὰ δὲ αἴτια τῆς καταπτώσεώς του εἰσὶ τοῖς πᾶσι γνωστά. Ἔθνος οὗτινος ἡ θρησκεία εἶνε ψευδής, οὗτινος οἱ θεσμοὶ βασίζονται ἐπὶ τῆς πολυγαμίας, παλακείας καὶ δουλείας, οὗτινος ἡ ὑπερτάτη ὀκνηρία, ἀμάθεια, ἀσωτία καὶ διαφθορὰ μετέβαλον τὸν ὡραιότατον κῆπον τοῦ κόσμου εἰς ἔρημον, ἀδύνατον νὰ διατηρηθῇ ἐν μέσῳ τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἡμετέρου αἰῶνος».

Περὶ δὲ τῶν ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ ἐπαναστησάντων Ἑλλήνων εἶπεν :

«Οἱ ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ ἕλληνες ἐδικαιοῦντο νὰ ἐπαναστατήσωσι κατὰ τῶν τυράννων των. Ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς τῶν μερῶν ἐκείνων εἶνε τριπλάσιος τοῦ Μωαμεθανικοῦ. Οὗτοι πολλάκις προσεπάθησαν νὰ ἀποτινάξωσι τὸν ἀφόρητον ζυγὸν τῆς δουλείας, ἀλλ' ἡ Χριστιανικὴ Εὐρώπη κατέπνιξε τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνας των. Πᾶσα ἐπανάστασις ἄνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας, εἶνε φρικαλέον κακόν. Ὁ Ρωσο-Τουρκικὸς ὅμως πόλεμος παρέσχε τοῖς Ἠπειρο-Θεσσαλοῖς μικρὰν ἐλπίδα ἐπιτυχίας, τούτου δ' ἕνεκα ἐνόμισαν κατάλληλον τὴν περίστασιν ὅπως ἐξεγερθῶσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ οὐδόλως πιστεύοντες ὅτι τὰ καθολικὰ καὶ διαμαρτυρόμενα ὅπλα θὰ ἐπυροβόλουν κατὰ τοῦ *Σταυροῦ* πρὸς θρίαμβον καὶ ὑποστήριξιν τῆς *Ἡμισελήνου*. Καὶ ὅμως ἡ Μ.Βρεττανία καὶ ἡ Γαλλία ἔπεμψαν στρατὸν εἰς Ἑλλάδα ὅπως κωλύσῃ πᾶσαν βοήθειαν,ἣν οἱ κάτοικοι τῆς χώρας παρέσχον τοῖς ἐν τοῖς συνόροις ἀδελφοῖς αὐτῶν. Ἀλλ' εἰρήσθω πρὸς αἰώνιον αἶσχος τῆς Εὐρώπης ὅτι ἡ κατοχὴ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ ξένων στρατῶν ἦτο οὐ μόνον ταπεινωτικὴ τῇ χώρᾳ, ἀλλὰ καὶ λίαν ἄδικος, ἡ δὲ ἀνάμιξις τοῦ Γάλλου ναυάρχου ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τοῦ τύπου φανερὰ παραβίασις τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν συνταγματικῶν δικαιωμάτων τῶν Ἑλλήνων. Ἐν τούτοις ἡμεῖς οἱ μακρὰν τῶν πολέμων τῆς Ἀνατολῆς εὑρισκόμενοι ἂς μὴ παύσωμεν δεόμενοι πρὸς τὸν Θεὸν τῆς ἐλευθερίας ὑπὲρ τοῦ θριάμβου τοῦ *Σταυροῦ* καὶ τῆς παντελοῦς καταστροφῆς τῆς *Ἡμισελήνου* ! »

Εἶτα ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου παραβάλλων τοὺς Ἕλληνας πρὸς τοὺς Τούρκους εἶπεν :

« Ἐρρέθη ὅτι οἱ Ἕλληνες εἰσὶ δεισιδαίμονες, πανοῦργοι, δειλοὶ καὶ σκληροί. Καίτοι ἴσως τοῦτο ἀληθεύει εἴς τινας ἀτομικὰς περιπτώσεις, οὐχ ἧττον ὁ ἐθνικὸς αὐτῶν χαρακτὴρ οὐδέποτε ὑπῆρξε τοιοῦτος. Ὁ Ἕλλην χωρικὸς εἶνε ἁπλοῦς, ἀνδρεῖος, εὐφυὴς καὶ εὐγνώμων· οἱ τῶν ἀνωτέρων τάξεων οὐ μόνον εἰσὶ καλῶς ἀνατεθραμμένοι, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐθεῖς τὸν χαρακτῆρα. Πολλοὶ τῶν εὐγενῶν Ἑλλήνων ἐξεπαιδεύθησαν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ καὶ λαλοῦσιν ἀμφοτέρας τὰς γλώσσας ταύτας μετὰ μεγίστης εὐχερείας καὶ χάριτος. Ἐν τῇ συναναστροφῇ εἰσὶ λίαν εὐγενεῖς καὶ ὑποχρεωτικοί, ἡ δὲ ὁμιλία των, σπουδαία καὶ εὐχάριστος. Τουναντίον δὲ ὁ χαρακτὴρ τῶν Τούρκων εἶνε τοιοῦτος ὁποῖος ὑπῆρξε πρὸ αἰώνων, καταφρονητὴς πάντων τῶν ἄλλων θρησκευμάτων, σκληρός, φανατικός, καὶ ἐχθρὸς τοῦ πολιτισμοῦ πανταχοῦ καὶ πάντοτε. Ὅθεν φρονῶ ὅτι ἡ διατήρησις τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας παρὰ τῆς Εὐρώπης εἶνε παραλογισμός, εἶνε μωρία !..

Διαρκούσης τῆς μακροχρονίου τυραννίας τῶν Τούρκων, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὑπέστη δεινά, ἅτινα ἀδυνατῶ νὰ περιγράψω. Ὅθεν ἂν οἱ Ἕλληνες ἐξῆλθον ἐκ τῆς μακρᾶς δοκιμασίας τετρακοσίων ἐτῶν μὲ πολλὰ ἐλαττώματα ἐν τῷ χαρακτῆρι αὐτῶν, ἄξιον θαυμασμοῦ εἶνε οὐχὶ τοῦτο, ἀλλὰ πῶς δὲν ἐξῆλθον ἄνευ οὐδενὸς χαρακτῆρος,» καὶ ἐξακολουθεῖ λέγων:

« Ἡ διατήρησις τοῦ ἐθνικοῦ πνεύματος ὀφείλεται εἰς τὰ ὀρεινὰ ἐκεῖνα μέρη τῆς Ἑλλάδος,ἅτινα οἱ Τοῦρκοι οὐδέποτε ἠδυνήθησαν νὰ καθυποτάξωσιν. Οἱ Μανιάται καὶ Πελοποννήσιοι διετήρησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των κατά τε τῶν Ἐνετῶν καὶ τῶν Τούρκων. Οἱ φιλοπόλεμοι κάτοικοι τῶν πρὸς βορρᾶν ὀρεινῶν χωρῶν, οἱ Ἀρματωλοὶ ὡς ἐκαλοῦντο, μόνον κατ' ὄνομα ἦσαν ὑποτελεῖς εἰς τοὺς Πασάδες. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ὑπῆρχον καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ὑπερήφανοι καὶ τολμηροὶ Ἕλληνες, οἵτινες,οὐδέποτε συνθηκολογήσαντες μὲ τοὺς κατακτητὰς αὐτῶν, κατῴκουν ἐλεύθεροι τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς τῶν ὀρέων καὶ πολλάκις εἰσέβαλον εἰς τὰ Τουρκικὰ χωρία φονεύοντες καὶ λεηλατοῦντες αὐτά,εἶτα δ' ἀνερχόμενοι εἰς τὰς ἐπὶ τῶν βράχων φωλεὰς αὐτῶν ἐθεῶντο μεθ' ὑπερηφανείας τὰ πτώματα τῶν ἀμειλίκτων αὐτῶν ἐχθρῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀρεινῶν τούτων πολεμιστῶν μεγάλως ηὔξησε διαρκούσης τῆς αἱματηρᾶς τυραννίας τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ὅστις προσεπάθησε νὰ καταστρέψῃ τὸν στρατιωτικὸν διοργανισμὸν τῶν Ἀρμα-

1 Περικλῆς Ἀργυρόπουλος.

πωλῶν, καὶ ὅταν ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἐξερράγη, τὸ θάρρος, ἡ ἀνδρεία καὶ ὁ ἡρωϊσμὸς τῶν ἀνδρῶν τούτων συνέτεινον τὰ μάλιστα πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πατρίδος των.

Ὁ βίος τῶν Κλεφτῶν ἦτο τοιοῦτος, ὥστε πᾶσα πρὸς τὰ γράμματα ἐπίδοσις νὰ θεωρῆται ἄκαιρος πολυτέλεια καὶ πρᾶγμα ἀδύνατον. Οὗτοι, ὡς οἱ σύμμαχοι ἀρχηγοὶ πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Τροίας, δὲν εἶχον οὔτε καιρὸν οὔτε διάθεσιν πρὸς παίδευσιν, ἀλλ' ὡς οἱ πρόγονοι αὐτῶν ἠρέσκοντο εἰς πολεμικὰς ἀσκήσεις καὶ ηὐχαριστοῦντο ἀκούοντες τὰ τραγούδια, ἐν οἷς τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα τῶν πατέρων των μετὰ τοσαύτης χάριτος περιεγράφοντο. Ὁ ταχύπους Ἀχιλλεὺς μόλις θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ αὐτοὺς κατὰ τὴν ταχύτητα τῶν ποδῶν καὶ τὴν ἐλαφρότητα τοῦ πηδήματος. Ἦν δὲ λίαν κοινὸν νὰ βλέπῃ τις Κλέφτην πάνοπλον, τρέχοντα ταχύτερον καὶ τοῦ ταχυτέρου ἵππου, πρὸ πάντων δὲ διεκρίνετο εἰς τοῦτο ὁ Νικοτζάρας. Ὁ Καπετὰν Ἀνδρέας ἔτρεχε τοσοῦτον ταχέως, ὥστε αἱ πτέρναι του ἤγγιζον τὰ ὦτα του. Οἱ Κλέφται καὶ οἱ Ἀρματωλοὶ προσήνεγκον μεγάλας καὶ σπουδαίας ὑπηρεσίας τῷ ἐνδόξῳ ἀγῶνι τοῦ 1821.»

Λόγον δὲ ποιούμενος περὶ τοῦ βασιλικοῦ ζεύγους, ὁ ῥήτωρ διηγεῖται τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον:

«Τῷ 1836 ὁ βασιλεὺς Ὄθων ἐνυμφεύθη τὴν πριγκίπισσαν Ἀμαλίαν, θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς τοῦ Ὀλδενβούργου, — μίαν τῶν ὡραιοτέρων πριγκιπισσῶν τῆς Εὐρώπης. Ἡ πολυθέλγητρος αὕτη δεσποινίς, ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐφαίνετο λίαν ἐνδιαφερομένη διὰ τὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος. Ἀνεγίνωσκεν ἐν ταῖς ἐφημερίσι ἐπισταμένως πάντα τὰ ἀφορῶντα τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, καὶ εἶχε σχηματίσῃ ἐντελῆ ἱστορίαν τῆς περιόδου ἐκείνης, κόπτουσα ἐκ τῶν ἐφημερίδων πᾶν τὸ ἀφορῶν εἰς τὴν ἐπανάστασιν καὶ τακτοποιοῦσα αὐτὰ χρονολογικῶς. Ὅταν δὲ ἤκουσε τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ὄθωνος, ἐξεφώνησε μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὴν ἁπλότητα. «Πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἤμην βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος!»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐξεπληρώθησαν ὡς προφητεία. Διαρκούσης μιᾶς τῶν μακρῶν αὐτοῦ ἐπισκέψεων εἰς τὴν πατρίδα του, ὁ βασιλεὺς Ὄθων, ἐσχετίσθη μετὰ τῆς πριγκιπίσσης, συνεπάθησαν ἀλλήλους, — ὅπερ σπανίως συμβαίνει εἰς τὰς ἐστεμμένας κεφαλάς, — καὶ τὴν 22 Νοεμβρίου 1836 συνεδέθησαν διὰ τοῦ ἀδιαρρήκτου τοῦ γάμου δεσμοῦ καὶ ἀφίκοντο εἰς Πειραιᾶ τὴν 14 Φεβρουαρίου 1837 ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἀγαλλιάσεως καὶ τῶν ζητωκραυγῶν τῶν ἐλευθέρων Ἑλλήνων.

Ἡ καλλονή, ἡ χάρις καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τῆς νεαρᾶς βασιλίσσης ἀμέσως ἐφείλκυσε τὴν ἀγάπην τῶν ὑπηκόων της. Τὸ ὄνειρον τῆς παιδικῆς της ἡλικίας μετεβλήθη εἰς πραγματικότητα. Καὶ ἤδη ἐπὶ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος θρόνου κάθηται, τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐλπίδος ἐνθουσιώδους λαοῦ, ἐκείνη ἥτις συνεπάθει πρὸς τοὺς ἀγῶνας καταπιεζομένου ἔθνους καὶ ἥτις ἐξέφρασεν ἐν τῇ ἁπλότητι τῆς καρδίας της τὴν παρθενικὴν εὐχὴν νὰ συμμετάσχῃ τῆς τύχης τοῦ νεαροῦ βασιλέως. Αὕτη ἐπαξίως βασιλεύει εἰς τὴν εὐκλεᾶ μητρόπολιν τῆς Ἑλλάδος ἥτις, τοσοῦτον περίδοξος ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ἱστορίᾳ, τοσοῦτον ἀτυχὴς ἐν ταῖς περιπετείαις τοῦ χρόνου, — ὡς ἐπὶ αἰῶνας διατελέσασα ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Ρωμαίων, Φράγκων καὶ Τούρκων — νῦν κατέστη πρωτεύουσα τῆς ἀναγεννηθείσης Χριστιανικῆς Ἑλλάδος.

Δέκα καὶ ἑπτὰ ὅλα ἔτη παρῆλθον ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐκλήθη ὅπως βασιλεύσῃ ἡ ὡραιοτάτη τῶν ἐν Εὐρώπῃ βασιλισσῶν. Καίτοι δὲ ὁ χρόνος μετέβαλε τὴν φυσιογνωμίαν της οὐχ ἧττον αἱ ῥοδόχροι αὐτῆς παρειαὶ καθωραΐζουσιν ἔτι τὸ πρόσωπόν της. Ἀπολαύει ἄκρας ὑγιείας, καὶ τὸ μὲν μειδίαμά της εἶνε χάριεν οἱ δὲ τρόποι της λίαν ἁβροί. Εἶνε ἀρίστη ἱππεύς, καὶ ἀκούραστος χορεύτρια. Οὐδεμίαν κόπωσιν αἰσθάνεται εἰς τὰς ἐπὶ τῶν ὀρέων τῆς Ἑλλάδος συνεχεῖς ἐκδρομάς της καὶ ἀσμένως συμμετέχει τῶν ἀγροτικῶν ἑορτῶν τῶν ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ Παρνασσοῦ ἢ ἐπὶ τῶν κοιλάδων τῆς Βοιωτίας τελουμένων. Ἀγαπᾷ τοὺς χοροὺς καὶ τὰ τραγούδια τῶν χωρικῶν παρθένων καὶ τὰ γραφικώτατα μέρη τὰ ὑπ' αὐτῶν οἰκούμενα. Κέκτηται καρδίαν τολμηρὰν ὡς τὴν τοῦ ἀνδρειοτέρου παληκαρίου καὶ θάρρος ἀπτόητον. Καίτοι τινες τῶν πολιτικῶν καὶ διπλωματῶν ἐμέμφθησαν αὐτήν, οὐχ ἧττον φρονῶ ὅτι ἡ βασίλισσα τῆς Ἑλλάδος ἐπαξίως ἤθελε καθωραΐσῃ τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐφ' οὗ οἱ Ἕλληνες ἐλπίζουσι νὰ τὴν ἀναβιβάσωσιν. Ἐγὼ δὲν ἀνήκω εἰς τὴν χορείαν τῶν πολιτικῶν, ἀλλ' ἐλευθέρως ὁμολογῶ ὅτι πάντοτε θὰ διατελῶ ταπεινός, ἀφωσιωμένος καὶ πιστὸς αὐτῆς ὑπήκοος.»

Ὁ ῥήτωρ ἀκολούθως περιγράφων ἐν ὀλίγοις τὰς ἐκδρομάς του εἰς τὰ ἱστορικώτατα τῆς Ἑλλάδος μέρη λέγει:

«Αἱ θερμαὶ πηγαί, ἐξ ὧν τὸ ὄνομα Θερμοπύλαι, νῦν στρέφουσι μύλον ὅστις ἀλέθει νυχθημερὸν τὸν σῖτον 25 χωρίων. Διῆλθον ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ μύλου ἡμέρας τινὰς καὶ ἔφαγον ἐρίφιον *ἀλὰ Κλέφτικα*. Ἐκεῖ ἐσχετίσθην μετὰ τῆς οἰκογενείας Δαμακίδου ἀποτελουμένης ἐκ τεσσάρων ἀδελφῶν, ὧν ὁ πρεσβύτερος ἦν ὁ ἰδιοκτήτης τῶν Θερμοπυλῶν, ὅστις μαθὼν ὅτι ἤμην Ἀμερικανὸς μοὶ ἠνέῳξε τὴν καρδίαν του καὶ μοὶ εἶπε πολλὰ περὶ Ἑλλάδος, τῆς οἰκογενείας του καὶ τῆς ἰδιοκτησίας αὐτῶν ἐν ταῖς Τουρκικαῖς ἐπαρχίαις. Ἐπειδὴ δὲ ἅπαντες οἱ ἀδελφοὶ ἦσαν εὐκατάστατοι, εὐγενεῖς, εὐφυεῖς καὶ ἀνεξάρτητοι ἔψεξα τὴν ἀγαμίαν των ὡς ἔλλειψιν τοῦ πρωτίστου τῶν καθηκόντων παντὸς χρηστοῦ καὶ εὐπόρου πολίτου. Ἡ δὲ ἀπάντησις ἦτο ἡ ἑξῆς:

«Κύριε, ἡμεῖς ἀπεφασίσαμεν νὰ μὴ νυμφευθῶμεν ἵνα, ὅταν ἐπέλθῃ ἡ κρίσιμος στιγμή, οὐδὲν οἰκογενειακὸν κώλυμα ἐμποδίζῃ ἡμᾶς νὰ ἀγωνισθῶμεν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας τῶν δεδουλωμένων ἡμῶν ἀδελφῶν».

Τέλος ὁ Φέλτων συνεπέρανε τὴν σειρὰν τῶν ἑσπερινῶν αὐτοῦ ἀναγνωσμάτων διὰ τῶν ἀκολούθων φράσεων:

«Τῷ 1821 ἡ πρώτη ἐξ Ἑλλάδος ἔκκλησις πρὸς τὴν Ἀμερικὴν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Κοραῆ καὶ ἄλλων μελῶν τῆς ἐν Παρισίοις ἐπιτροπῆς διὰ τοῦ κ. Ἔβερετ διατελοῦντος τότε καθηγητοῦ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας καὶ συντάκτου τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τῆς Βορείου Ἀμερικῆς». Εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν των ἔγραφον·

«Ἡ ἀνθρωπότης ἀναμένει τὴν ἀναγέννησίν της ἐκ τοῦ Νέου Κόσμου, καίτοι δὲ τὸ παράδειγμα ὑμῶν εἶνε ἀρκετὸν διὰ τοὺς ἄλλους, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ ἡ ὑμετέρα σύμπραξις εἰς τὴν παροῦσαν στιγμὴν εἶνε ἀναγκαία δι' ἡμᾶς. Πόσον ἔνδοξον ἔσται διὰ τὴν ὑμετέραν πατρίδα, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι Δυνάμεις κωφεύουσιν εἰς τὴν φωνὴν τῆς δικαιοσύνης, τῆς θρησκείας καὶ τῆς φιλανθρωπίας, αὕτη νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν ὑπὲρ ἡμῶν!» Ἡ ἐπιστολὴ περαίνεται οὑτωσί· «Εἴθε ἡ Ἑλλὰς νὰ λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδῃ ὑμᾶς οὐχὶ πλέον λυπούμενον διὰ τὴν *Κατάπτωσίν της*, ἀλλὰ χαίροντα διὰ τὴν *Ἀναγέννησίν της*.

Τὴν *Κατάπτωσιν* καὶ τὴν *Ἀναγέννησιν* τῆς Ἑλλάδος ἐκ συμπτώσεως ἐξελεξάμην ὡς ἀντικείμενον τῶν ἑσπερινῶν μου ἀναγνωσμάτων. Ὁ Ἔβερετ εἶδε τὴν ὡραίαν Ἑλλάδα ἐν μέσῳ τῶν θλίψεων τῆς καταπτώσεώς της καὶ ἐπιστρέφων εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα συνεκίνησε τὴν μεγάλην καρδίαν τῆς Ἀμερικῆς διὰ τῶν εὐγλώττων αὐτοῦ ἐκκλήσεων. Ἐγὼ δὲ ὁ διάδοχος αὐτοῦ εἰς τὴν ἕδραν τοῦ πανεπιστημίου τῆς Κανταβριγίας ἔλαβον τὴν ἀνέκφραστον εὐχαρίστησιν νὰ ἴδω τὴν Ἑλλάδα ἀναπνέουσαν τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς μετὰ τὴν ἀξιοθαύμαστον αὐτῆς ἀναγέννησιν. Εἴθε νὰ ἠδυνάμην, ἔστω καὶ διὰ μιᾶς ἀσθενοῦς λέξεως, νὰ διατηρήσω ἀκμαίαν τὴν συμπάθειαν ἐκείνην, ἣν ἡ ἀπαράμιλλος αὐτοῦ εὐγλωττία πρῶτον ἀνεζωπύρωσεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν».

(Ἕπεται συνέχεια) Γ. Δ. Κ.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ο "ΚΑΤΟΛΟΓΟΣ ΤΣ' ΑΓΑΠΗΣ,,

(Κυζικηνὴ Στιχοπλοκίας)

Μαργαρίτη Εὐαγγελίδη.

«Ἕνα γραμματικόπουλο
ἐμπῆκε στὴν ἀγάπη,
ἀγάπαγε μιὰν ἔμμορφη
δὲμ μπόργιε νὰ τὴμ πάρῃ.
Ἀπ' τὴν ἀγάπη τὴμ πολλὴ
ἐπιάσανε ἀ μ ά χ ι.
Τ' ἀμάχι της ἐβάσταξε
χρόνο καὶ πέντε μῆνες.
Ἀπελογιέτ' ἡ κορασιὰ
τοῦ νιούτσικου τοῦ λέει·
«Ἀμ μ' ἀγαπᾷς, πουλάκι μου
καὶ θέλεις νὰ μὲ πάρῃς,
σύρε νὰ μάθῃς γράμματα,
νὰ μάθῃς τάξι πρᾶξι,
νὰ μάθῃς τὸν Κατόλογο,
ποῦνε γιὰ τὴν ἀγάπη».

— Ἕνα, τοῦ λέγ' ἡ κορασιά,
κι' ὁ νιὸς ἀπελογιέται·
— Ἕν ἄστρ' εἶνε στὸν οὐρανό,
τὸ λένε πῶς σὲ μοιάζει,
ποῦ βγαίνει τὰ μεσάνυχτα
κι' ὅλα τὰ σκοτιδιάζει. —
— Δύο, τοῦ λέ' ἡ κορασιά,
κι' ὁ νιὸς ἀπελογιέται.
— Δυὸ μάτια ἔχεις λ έ μ α υ ρ α
ποῦ τῆς καρδιαῖς μαραίνουν
καὶ τὸ νοῦ μου τόνε παίρνουν.
— Τρία, τοῦ λέ' ἡ κορασιά,
κι' ὁ νιὸς ἀπελογιέται·
— Τρεῖς χρόνους μὲ τὸ φετεινὸ
ἡ ἀγάπη σου μὲ τρέφει,
μὲ φαίνεται γιὰ νὰ πατῶ
μὲ τ' οὐρανοῦ τὰ νέφη.
— Τέσσερα, λέ' ἡ κορασιὰ
κι' ὁ νιὸς ἀπελογιέται
— Τεσσεροκάγκελο σταυρὸ
κρέμασα στὸ λαιμό μου.
κι' ἔχω ἐλπίδα στὸ Θεὸ
νἄρθῃς στὸν ὁρισμό μου.
— Πέντε, τοῦ λέ' ἡ κορασιὰ
κι' ὁ νιὸς ἀπελογιέται.
— Πέντε βολαῖς λιγοθυμῶ,
πουλί μου, τὴν ἡμέρα,
δυὸ τὸ βραδύ, δυὸ τὸ πουρνό,
καὶ ὄντας γύρ' ἡ 'μέρα.
— Ἕξη, τοῦ λέ' ἡ κορασιὰ
κι' ὁ νιὸς ἀπελογιέται.
— Ἐ ξ ά σ τ ι κ α στὰ κάλλη σου
καὶ τώρα τί νὰ γείνω
ποῦ ναὕρω πέτρα ῥ ι ζ ι μ μ ι ὰ
τὰ δάκρυα νὰ χύνω.
— Ἑπτά, τοῦ λέ' ἡ κορασιὰ
κι' ὁ νιὸς ἀπελογιέται.
— Ἑπτάκλωνη γαρουφαλιὰ
ἔχω στὸν ἡλιακό μου;
κι' ἔχω ἐλπίδα στὸ Θεὸ
νἄρθῃς στὸν ὁρισμό μου.
— Ὀχτώ, τοῦ λέ' ἡ κορασιὰ κλπ.
— Ὀχτὼ ξουράφι' ἀκόνιζα
σὲ ντημισέν' ἀκόνι
καὶ στὴν καρδοῦλα μ' τἄβαλα
γιὰ νὰ διαβοῦν οἱ πόνοι.
— Ἐννιά, τοῦ λέ' ἡ κορασιὰ κλπ.
— Ἐγνοιάστηκα στὰ κάλλη σου,
πουλί μ', στὴν ἐμμορφιά σου,
στὸ ἰσκιερό σου τὸ κορμὶ
καὶ στὴμ περπατησιά σου.
— Δέκα, τοῦ λέ' κλπ.
— Δεκάτιζε τὰ λόγια σου,
λέγε τὰ δέκα, δέκα,
κι' ὡς ποῦ νὰ πᾷς στὰ ἑκατό,
σὲ παίρνω γιὰ γυναῖκα.
— Εἴκουσι, κλπ.
Εἴκουσι μλάκια σῶστειλα,
κόρη μου, στὸ μαντῆλι
κι' ἀπελογὴ δὲν ἄκρυσα
ἀπ' τὸ δικό σ' ἀχεῖλι.
— Τριάντα, κλπ.
— Τριανταφυλλιαῖς ἐφύτεψα
μέσα στὰ σωθικά μου
κι' ἀντὶς νερὸ τῆς πότιζα
μὲ γαῖμα τῆς καρδιᾶς μου.
— Σαράντα, κλπ.
— Σαράντα βρύσες μὲ νερὸ
καὶ τὰ βουνὰ μὲ χιόνι,
δὲμ μπόρι' νὰ σβύσουν τὴμ φωτιὰ
π' ἀνάφτει καὶ κορόνει.
— Πενῆντα, κλπ.
Πενῆντα βρύσες μὲ νερό.
ἑξῆντα δυὸ ποτάμνια
δὲμ μπόρι' νὰ σβύσουν τὴμ φωτιὰ
πὤχω στὰ φυλλοκάρδια.
— Ἑξῆντα. κλπ.
— Σὲ ἑξηνταδέργινο κλουβὶ
μ' ἔβαλαν οἱ γονηοί μου
καὶ μέσα μὲ κλειδώσανε
νὰ σ' ἀρνηστῶ πουλί μου.
— Ἐβδομῆντα, κλπ.
— Ἐβδομῆντ' ὀργυιαῖς τὴν ἔσκαψα
τὴ γῆς τὴ στεργιωμένη
νὰ βάλω τὴν ἀγάπη μου,
μὰ 'κεῖν' ἀνθεῖ καὶ βγαίνει.
— Ὀγδόντα, κλπ.
— Ὀγδόντα βρύσες μὲ νερὸ
καὶ χίλια δυὸ ποτάμνια
δὲμ μπόρι' νὰ σβύσουν τὴμ φωτιὰ
πὤχω στὰ φυλλοκάρδια.
— Νενῆντα κλπ.
— Νενῆντα 'μέραις νηστικὸ
μ' ἔχουν καὶ διψασμένο,
κι' ὅταν περάσῃς καὶ σὲ διῶ
εἰμ' εὐχαριστημένο.
— Ἑκατό, κλπ.
— Κάτω στὰ Ἱεροσόλυμα
καὶ στοῦ Χριστοῦ τὰ μέρη,
Ἐκεῖ θὰ πῶ, πουλάκι μου
πῶς θὰ σὲ κάνω ταῖρι.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΚΟΥΖΟΣ

ΤΟ ΑΣΤΡΟΝ ΤΟΥ ΜΕΡΟΥΑΝ

(Συνέχεια).

II

ΤΟ ΑΝΑΚΤΟΡΟΝ ΤΟΥ ΕΛΒΙΣ

Α'

Ἡ Κόρδοβα ἀνεπαύετο γαλήνιος ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ πνεύματος τῶν ὕπνων.

Ἡ ἀργυροειδὴς σελήνη ὡμοίαζε πρὸς λύχνον μαργαρώδη, ἐν τῷ ἀπείρῳ τοῦ στερεώματος.

Δὲν ἠκούοντο πλέον αἱ φωναὶ τῶν ἀνθρώπων οὐδὲ αἱ ὑλακαὶ τῶν κυνῶν.

Μόνον ὁ ψίθυρος τῶν ὑδάτων τοῦ Γουαδαλκιβὶρ καθίστατο αἰσθητὸς καὶ οἱ λαρυγγισμοὶ τῆς ἀηδόνος, ἥτις μεταξὺ τῶν πρασίνων κλάδων, ποιητὴς τῶν δασῶν, ἐξήντλει τοὺς θησαυροὺς τῶν ἁρμονιῶν αὐτῆς ὅπως ψάλλῃ ἔρωτας πρὸς τὴν ἀχώριστον σύντροφόν της.

Ὁ Ἀβὲν-Ἀμάρ, προσηλωμένον τὸν νοῦν εἰς τὴν Χαλεβὰν ἔχων, ἀνέμενεν ἀνυπόμονος, κεκλιμένος παρὰ τοὺς πόδας τῆς πηγῆς τῶν Μαργαριτῶν, τὴν ἄφιξιν τῆς ὥρας τοῦ πρώτου ᾄσματος τοῦ ἀλέκτορος, καθ' ἣν ὤφειλε νὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ ὡς φυλακτοῦ ὁ ἐκ σμαράγδου μαγικὸς δακτύλιος.

Αἱ τρομώδεις ἀκτῖνες τῆς σελήνης, αἱ ἀρωματώδεις ἀναθυμιάσεις τῶν ἀνθέων, ὁ γλυκὺς ψίθυρος τοῦ Γουαδαλκιβὶρ καὶ τὸ ἡδυπαθὲς ᾆσμα τοῦ πτηνοῦ, περιήγαγον τὸν ποιητὴν εἰς κατάστασιν εὐδαίμονα ἀνεκφράστου ἐκστάσεως.

Ὁ Ἀβὲν-Ἀμὰρ ἐνόμιζεν ὅτι διέκρινε κυματίζουσαν ἐν τῷ στερεώματι τὴν ἀγαπητὴν τῆς ψυχῆς του, μὲ τὸν κύκνειον λαιμόν της, τὸ ὡς δορκάδος ἀνάστημά της καὶ τοὺς κυανοῦς ὀφθαλμούς της, περιτετυλιγμένην ἐν τῇ λευκῇ ἐσθῆτι αὐτῆς, ἁγνὴν ὡς ἡ περιστερά, ἥτις ἐμφωλεύει εἰς τοὺς μιναρέδας τῶν πύργων, καὶ περιπαθῆ, ἐρωτικῶς περιπαθῆ, ὡς ὁ ἑσπερινὸς ἀστήρ.

Ἡ δὲ Χαλεβὰ παρετήρει τὸν Ἀβὲν-Ἀμὰρ διὰ βλέμματος ἐρωτικοῦ ἀρρήτου, τῷ ἐμειδία διὰ μειδιάματος ἀπεριγράπτου καὶ τὸν ἐκάλει πρὸς ἑαυτὴν διὰ φωνῆς γλυκυτέρας τοῦ ψιθύρου τῆς αὔρας διερχομένης διὰ μέσου τῶν φύλλων τῶν ἀνθέων.

Β'

Αἴφνης αἱ μελῳδικαὶ συμφωνίαι γούθλας, τεχνηέντως κρουομένης, ἐξήγαγον τὸν Ἀβὲν-Ἀμὰρ τοῦ ληθάργου του.

Ἠκούσθη φωνὴ μυστηριώδης, τρυφερά, συγκινητική, διαπεραστική, ἥτις σὺν τῷ χρόνῳ τοῦ ἁρμονικοῦ ὀργάνου ἐτόνιζεν ἓν τῶν φλογερῶν καὶ ἡδυπαθῶν ᾀσμάτων, ἅτινα μόνον ὑπὸ τὸν ἀγαπητὸν οὐρανὸν τῆς ὡραίας χώρας τῆς Ἀνταλοὺς (Ἀνταλουθία) δύνανται νὰ ἀκουσθῶσιν.

Ὁ Ἀβὲν-Ἀμὰρ ἐν μέσῳ τῆς ἐπιταφίου σιγῆς, ἥτις ἐβασίλευεν ἐν τῷ ἀπείρῳ, προσήλωσε τὴν προσοχὴν καὶ ἤκουσεν, ὅ,τι τὸ ᾆσμα ἔλεγε. [1]

Ἀπ' τῆς μαργαριτόπετραις 'ποῦ τὰ πελάγη ἔχουν
ἀκόμη περισσότερα τὰ δάκρυά μου τρέχουν.
Γιὰ μιὰ ψυχὴ ποῦ λαχταρῶ, ποῦ ἀνέλπιστα λατρεύω
γιὰ μιὰ ψυχὴ ποῦ ἀνώφελα 'στὸν κόσμ' αὐτὸν γυρεύω.

* * *

Ἡ νύκτα ἁπλώνεται βαθειὰ κι' ἡ φύσις ἡσυχάζει
μὰ ἡ καρδιά μου ἀκοίμητη στὰ στήθη μου σπαράζει.
Καὶ τὸ φεγγάρι 'ποῦ ἁγνὸ 'στὸν οὐρανὸ ἀνεβαίνει
φωτᾷ τὴν ὄψιν μου χλωμή, 'στὰ δάκρυα λουσμένη.

* * *

Ὅσοι μὲ βλέπουνε, κρυφὰ μὲ θαυμασμὸ 'μιλοῦνε
δὲν 'ξέρουν πῶς τὰ κάλλη μου μόνο γιὰ σέν' ἀνθοῦνε.
Κι' ἂν τραγουδᾷ ἡ κιθάρα μου δὲν 'ξέρουν πῶς κ' ἐκείνη
μόνο γιὰ σὲ τὴ λύπη μου καὶ τὴ χαρά μου χύνει.

* * *

Ἡ ἀγάπη, πρωϊνὴ δροσιὰ 'ποῦ ὅλη τὴ γῆ δροσίζει
σὲ μένα ἔγινε ἄγριος βορριᾶς καὶ μὲ ξεσχίζει.
κι' ἀντὶ λουλοῦδι ὁλόδροσο, 'στοῦ στήθους μου τὰ βάθη
ἐφύτρωσε χιλιόγλωσσο φαρμακερὸ ἀγκάθι.

* * *

Ἔλα, καιροὺς σὲ καρτερῶ, χρυσό μου παλληκάρι
τῆς μυστικῆς ἀγάπης μου μυριόζηλο καμάρι.
Ἔλα ἡ νύκτα ἁπλώθηκε ἀμίλητη καὶ μαύρη
ἔλα ἡ ἀγάπη σου φωληὰ 'στὴν ἀγκαλιά μου ν' αὔρη.

* * *

Ἔλα, καρδιὰ ἀπὸ σίδερο, δυὸ σοῦ φιλιὰ θὰ σώσουν
καὶ τῶν ματιῶν μου οἱ ποταμοὶ ἀμέσως θὰ στεγνώσουν
γῦρε γλυκὰ στὸν κόρφο μου γιὰ λίγο τὸ κεφάλι·

* * *

Ἔλα, ἡ νύκτα ἁπλώθηκε ἀμίλητη καὶ μαύρη
ἔλα, ἡ ἀγάπη σου φωληὰ 'στὴν ἀγκαλιά μου ν' αὔρη[2].

---

1 Γράφομεν ἐνταῦθα τοὺς στίχους κατὰ τὴν ἀραβικὴν συνήθειαν. Ὁ ἀραβικὸς στίχος συνίσταται ἐκ δύο ἡμιστίχων τὸ πρῶτον ὀνομάζεται σ α δ ρ ι λ β α ΐ τ (εἰσαγωγὴ τοῦ στίχου), καὶ τὸ δεύτερον ὀ γ θ ι β α ΐ τ (τέλος τοῦ στίχου)· ἕκαστον ἡμίστιχον ἀραβικὸν ἀποτελεῖ ἕνα στίχον τοῦ ἡμετέρου θρήνου:

Περισσότερα ἀπὸ τὰ μαργαριτάρια ποῦ ἔχει ἡ θάλασσα—κλαίουν δάκρυα τὰ μάτια μου,

Διότι ζητῶ ἓν ὂν τὸ ὁποῖον δὲν εὑρίσκω, καὶ ἓν ὂν τὸ ὁποῖον μὲ λησμονεῖ λατρεύω.

Εὐφραίνεται ἡ φύσις—ἐν τῇ γλυκείᾳ ἀναπαύσει της

Ἐνῷ ἐγὼ ἐν τῇ μοναξίᾳ μου — τῆς δυστυχίας μου ἀπολαμβάνω.

Ἡ νύκτα ἀκούει τοὺς στεναγμούς μου—καὶ τοὺς λυγμούς μου ἀκούει ἡ αὐγή,

Ἡ δὲ σελήνη κάμνει πριλάντια—τοὺς σαπφείρους τῶν δακρύων μου.

2 Τὴν ἐκ τῆς Ἱσπανικῆς μετάφρασιν τοῦ ποιήματος μετέβαλεν εἰς ἔμμετρον ὁ κ. Γ. Τσοκόπουλος, λίαν εὐγενῶς ἀποδεχθεὶς τὴν παράκλησίν μας. Σ. Μ.

Ὁ Ἀβὲν-Ἀμὰρ ἔμεινεν ἐκστατικός, σκεπτικός, ἀφῃρημένος ὑπὸ τὴν αἴσθησιν τοῦ ἐρωτικοῦ ἄσματος.

— Χαλεβά μου!... Χαλεβά μου! ἐφώνησεν ἐπὶ τέλους ἐκτὸς ἑαυτοῦ· σὲ ἀγαπῶ, φῶς τὸν ὀφθαλμῶν μου... ἡ ζωή μου εἶναι ἰδική σου... ἡ καρδία μου... ἡ ψυχή μου.

Καὶ ἐνειρόμενος τῆς πηγῆς, παρὰ τοὺς πόδας τῆς ὁποίας ἦτο κατακεκλιμένος, ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ ἀκούῃ.

Ἀλλὰ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔπαυσε τὸ ἆσμα.

Καὶ τοὺς μελῳδικοὺς τόνους διεδέχθη σιγὴ βαθυτάτη.

Ἡ ὥρα, ἡ σιγή, αἱ μελῳδικαὶ συμφωνίαι τοῦ ἁρμονικοῦ ὀργάνου, τὸ πᾶν συνετέλεσεν ὅπως διαταράξῃ τὴν φαντασίαν τοῦ ποιητοῦ, ὅστις, ὡς ἐλκυόμενος ὑπὸ ἰσχύος ἀκαταμαχήτου, ἤρχισε νὰ βαδίζῃ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ μέρους ὁπόθεν ἐφαίνετο ὅτι εἶχον ἐξέλθει οἱ νυκτερινοὶ τόνοι τῆς γούθλας.

Γ'

Μόλις θὰ εἶχε βαδίσει ὁ Ἀβὲν-Ἀμὰρ ἕως ἑκατὸν βήματα ὅταν ἠσθάνθη πλησίον του ἐλαφρὸν θόρυβον.

Ὁ ποιητὴς ἐσταμάτησε, παρετήρησε πέριξ καὶ ὑπὸ τὰς ὠχρὰς ἀνταναklάσεις τῆς σελήνης, εἶδε γυναῖκά τινα καλλονῆς ὑπερανθρώπου.

Κατακεκλιμένη ῥαθύμως παρὰ τοὺς πόδας μυρσίνης, μὲ τὴν γούθλαν εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἐλαφρῶς καλυπτομένη ὑπὸ λευκῆς ἐσθῆτος ἐκ μετάξης, ἥτις ἄφινε νὰ διαφαίνονται οἱ πλέον τέλειοι σχηματισμοὶ τοὺς ὁποίους ὁ Ἀλλὰχ θὰ παρεχώρει εἰς τὰς ὡραίας τῶν κήπων τῆς Ἐδέμ, ἡ γυνὴ ἐκείνη προσείλκυε διὰ θελγήτρου ἀπατηλοῦ ὡς ἡ σειρὴν τῶν θαλασσῶν.

Οἱ ὡραῖοι μέλανες ὀφθαλμοί της, χαῦνοι, προκλητικοί, ἡδυπαθεῖς, προὐκάλουν εἰς ἡδονήν· τὰ ῥοδινὰ χείλη της, συνεσπασμένα, ἐξέφραζον πάθος μὴ ἱκανοποιηθέν· ὁ δὲ κόλπος της φιλούμενος ὑπὸ τῆς νυκτερινῆς αὔρας, εἶχέ τι ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ Ἡλίου, τοῦ ὁποίου τὸ βλέμμα καταφλέγει τὸ σύμπαν.

Ἡ Σαΰδα-Κίνθα ὡμοίαζε πρὸς νύμφην.

Ὁ Ἀβὲν-Ἀμὰρ παρετήρησε τὴν Σουλτάναν καὶ θαμβωθεὶς ὑπὸ τοῦ θαύματος ἐκείνου τῆς καλλονῆς, ἔμεινεν ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα.

Ἠθέλησε νὰ φύγῃ καὶ δὲν ἠδυνήθη.

Ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ καὶ ἡ γλῶσσά του ἐδέθη.

Ἡ καλλονὴ ἐκείνης τῆς γυναικὸς τὸν εἶχε θαμβώσει.

Ἡ Κίνθα ὡμοίαζε πρὸς τὸν ἀρχάγγελον πειρασμὸν τῶν βεβήλων ἐρώτων.

Διότι ἡ Κίνθα, ἦτο τὸ δαιμόνιον φυλῆς κατηραμένης, τὸ πνεῦμα τοῦ Ἐβλὶς καὶ ἡ κόρη τῶν μαγειῶν.

Δ'

Ἑκατὸν φορὰς ὁ ἄνεμος τοῦ χειμῶνος εἶχε μετὰ σφοδρότητος συρίξει μεταξὺ τῶν κρημνῶν τοῦ βράχου τοῦ σπηλαίου τοῦ μάγου ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν τὰ πνεύματα προήδρευσαν τῆς ἐλεύσεως εἰς τὸ φῶς τῆς Κίνθας ἐν τινι ἀθλίᾳ κώμῃ *Moedlirar*[1] τῆς Σιέρας-Μορένας.

Ὁ Ἀλλὰχ εἶχε προικίσει ἐκείνην τὴν κόρην διὰ καλλονῆς ἀπεριγράπτου· ἀλλ' ἐπίσης τὰ πονηρὰ πνεύματα εἶχον ἐμφυτεύσει εἰς τὴν καρδίαν αὐτῆς τὰ σπέρματα τῆς κακίας.

Αἱ πρῶται ἡμέραι τῆς μοεδίνης παρθένου διέρρευσαν γαλήνιαι ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δασῶν καὶ μεταξὺ τῶν βράχων τῶν ὀρέων.

Ἡ Κίνθα ἀνεπτύχθη, καὶ ἐγίνετο ὡραιοτέρα ἑκάστοτε· ἐθαύμασαν τὰς χαριτάς της τὰ ἄνθη δεκαπέντε ἀνοίξεων.

Ἐσπέραν τινα, καθημένη, ἡ περικαλλὴς κόρη, πλησίον ρύακος, εἶδεν ἀντανακλωμένην ἐν τῷ καθαρῷ κρυστάλλῳ τῶν ὑδάτων τὴν θαυμασίαν καλλονήν της· καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Ἐβλὶς ἤναψεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς νέας τὸ ἡφαίστειον τῶν παθῶν, μέχρι τότε κεκρυμμένων ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς ἀθωότητος.

Ἡ Κίνθα, ὡραία καὶ πτωχή, ἦτο τόσον πτωχὴ ὅσον ὑπερόπτις καὶ ὑπερήφανος.

Ἡ ὑπερηφάνειά της τὴν ἔκαμε νὰ περιφρονήσῃ τὸν δεσμὸν τὸν ὁποῖον ὁ πατήρ της Θαγιὰ (διότι ἡ μήτηρ αὐτῆς Λουλοῦ εἶχεν ἀποθάνει δίδουσα αὐτῇ τὴν ζωήν) τῇ προέτεινε μεθ' ὡραίου νεανίου μοεδίνου.

Καὶ ἡ ἀλαζονεία της τὴν μετεμόρφωσεν ἐξ εὐθύμου καὶ συμπαθοῦς εἰς μελαγχολικὴν καὶ δύστροπον.

Διέρρευσαν ἔτη τινα.

Ἡ Κίνθα βασανιζομένη ὑπὸ τῶν κεκεντρεχῶν πνευμάτων, ὑπέτρεφεν ἐν ἑαυτῇ πάλην τρομεράν.

Οἱ μοεδίνοι ἔβλεπον χειροτερεύουσαν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν ἀπαράμιλλον παρθένον καὶ μάτην ἐσυντρόφευον διὰ τοῦ δακρύου των τὸν γέροντα πατέρα τῆς δυστυχοῦς, διότι ὁ ἥλιος ἐξήραινε τὰ δάκρυά του καὶ ὁ ἄνεμος ἀφήρπαζε τὰς συμβουλάς του.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Κίνθας, οἱ πρότερον λάμποντες ὡς οἱ ἀστέρες τοῦ στερεώματος, ἀπεσβέννυντο· τὰ ἐκ ρουθινίου χείλη της ὠχρίων καὶ ἐλεπτύνοντο αἱ σάρκες της κατὰ τὸν μᾶλλον ἀξιοθρήνητον τρόπον.

Ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου ἔπαλλε τὰς πτέρυγάς του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μοεδίνης.

Νύκτα τινὰ ἡ Κίνθα ἐγκατέλειψε τὰς καλύβας τῆς οἰκογενείας της καὶ μόνη διερχομένη τοὺς κρημνοὺς τῆς Σιέρρας-Μορένας, ἐβάδισεν εἰς Κόρδοβαν.

Ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ὁ ἥλιος ἐδείκνυε τὸ πρόσωπον διὰ τῶν παραθύρων τῆς Ἀνατολῆς.

Τὸ πνεῦμα τῆς ὑπεροψίας, τὸ τῆς φιλοδοξίας καὶ τὸ τοῦ ἔρωτος προσέβαλλον περισσότερον ἢ ἄλλοτε τὴν ψυχὴν ἐκείνης, ἥτις εἶχε γεννηθῆ ὡραία καὶ τεθλιμμένη· ἀπαρηγόρητος, κατησχυμένη, ἐφαίνετο κάτισχνος, παραμεμορφωμένη, δυσειδής, μὲ τὰς σάρκας μόλις καλυπτομένας ὑπὸ τινων ἀθλίων ρακῶν.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἡ τῆς ὁρκίσεως τοῦ πρίγκιπος Ἀβδαλλὰχ-μπὲν-Μωχαμέδ, ὅστις ἀνήρχετο ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀλμοντὶρ ἀποθανόντος ἐν μάχῃ ἐναντίον τοῦ ἀποστάτου Ἀβὲν-Χασσούν.

Ἡ ρακένδυτος παρθένος, ἐξηπλωμένη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὁδοῦ τινος, ἐστέναξε βλέπουσα διερχομένην πρὸ αὐτῆς τὴν βασιλικὴν ἀκολουθίαν.

Ἡ Κόρδοβα εἶχε μεταμορφωθῆ εἰς Ἐδέμ. Τὰ παράθυρα ἦσαν ἐστολισμένα διὰ πλουσίων ὑφασμάτων ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ μετάξης, τῶν ὁποίων τὰ ὡραῖα χρώματα κατέθελγον. Ἐκάλυπτον τὸ ἔδαφος χιλιάδες χιλιάδων ἀγροτικῶν ἀνθέων καὶ ἄλλα ἐμπεριεχόμενα ἐντὸς ἀγγείων ἐξ ἀλαβάστρου διέχεον ἀπὸ τὰς θύρας τῶν οἰκιῶν τὴν ἡδύτητα τῆς εὐωδίας των. Οἱ μαργαρίται, τὰ ρουβίνια καὶ οἱ σμάραγδοι τῶν καφτανέων καὶ κιδάρεων τοῦ πρίγκιπος, τῶν βακιρῶν καὶ βαλήδων ἔλαμπον, ἀντανακλῶντες τὰς στιλπνὰς ἀκτῖνας ἡλίου ἐπιδεικνυομένου μεγαλοπρεποῦς καὶ ἀνεφέλου ἐν τῷ ἀπείρῳ τῶν οὐρανῶν.

Ἡ Κίνθα ἠθέλησε νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸν καλίφην, ὅπως τῷ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην· ἀλλ' οἱ βακίραι καὶ βαλῆδες τὴν ἀπώθησαν.

Ἡ περιφρόνησις ἐκείνη ἠρέθισεν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰ ἤδη ἐξεγερθέντα πάθη τῆς νέας, ἥτις ὡς κύων ἐξηπλώθη πάλιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὅπως τὸ καταβρέξῃ μὲ δάκρυα αἱματηρά.

Ὁπότε, ὡς νὰ ὑπῆρξεν ὄνειρον, ἐξηφανίσθη ὅλον ἐκεῖνο τὸ μεγαλεῖον, ἡ Κίνθα, μόνη, πεινῶσα, γυμνή, ἐξηπλωμένη ἐν τῇ ὁδῷ, οὐδενὸς ἐν ἡμέρᾳ τόσης χαρᾶς ἀξιώσαντος νὰ τῇ ἀπευθύνῃ ἔστω καὶ ἓν βλέμμα, ἐθεώρησε τὰ ἀκάθαρτα δέρματα, ἅτινα ἐκάλυπτον τὸ σῶμά της καὶ κατηράσθη τὴν τύχην της, καὶ ποθοῦσα ἔρωτα, ἐκδίκησιν διψῶσα, προσέφερε τὴν ψυχήν της εἰς τὸν Ἐβλίς, ἐὰν συγκατένευε νὰ τὴν καταστήσῃ εὐτυχῆ καὶ ἰσχυράν· εὐτυχῆ ὅπως ἀπολαμβάνῃ, ἰσχυρὰν ὅπως ἐκδικηθῇ ἐκείνους, οἵτινες μὲ τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ πλούτου εἶχον διαπεράσει τὴν καρδίαν της τόσον σκληρῶς.

(Ἕπεται συνέχεια)

[1] Ποιμένες πλάνητες ἢ ὀρεσίβιοι. Δυνατόν, ἀλλοιωθέντος τοῦ ὀνόματος τούτου, νὰ παρήχθη ἐξ αὐτοῦ τὸ τῶν ἡμετέρων μερίνος, οἵτινες διατηροῦσι τὸν ἀραβικὸν βίον ποιμένοντες πλανώμενοι τὰ ποίμνιά των.

RIDER HAGGAR

ΕΚΕΙΝΗ

(ἥτις πρέπει νὰ ὑπακούηται)

Μυθιστορία

(Συνέχεια)

Καὶ ταῦτα λέγουσα *Ἐκείνη* προὐχώρησε πρὸς ἕνα ἐκ τῶν θαλάμων κρατοῦσα τὴν λυχνίαν ἀνὰ χεῖρας, καὶ ἔστη.

Εἶτα πλησιάσασα εἴδος παραδόξου κλίμακος ἤρξατο νὰ κατέρχηται. Τὴν ἠκολουθήσαμεν καὶ ἀφοῦ κατήλθομεν πολλὰς βαθμίδας ἠρξάμεθα νὰ διερχώμεθα ὑπογείους διόδους καὶ σπήλαια καὶ στοὰς μέχρις οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἀνεστραμμένου κόνου. Ἐκεῖθεν ἐτράπημεν πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἐξηκολουθήσαμεν νὰ προχωρῶμεν διὰ παραπλησίων τῆς πρώτης διόδου.

Τέλος ἐφθάσαμεν εἰς τελευταῖον διάδρομον εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου ὑπέφωσκεν ἀμυδρὸν φῶς.

Ἡ Ἀϊσᾶ ἐστέναξεν ὡς εἰ ἀνακουφισθεῖσα ἅμα εἶδε τὸ φῶς τοῦτο.

— Ἔχει καλῶς, εἶπεν. Ἑτοιμασθῆτε νὰ εἰσέλθητε εἰς τὸν κόλπον τῆς γῆς ἐν ᾗ αὕτη συλλαμβάνει τὴν ζωὴν ἣν βλέπετε εἰς τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά.

Ἡ Ἀϊσᾶ ἤρξατο νὰ προχωρῇ μετὰ ταχύτητος καὶ ἡμεῖς νὰ τὴν ἀκολουθῶμεν ὅπως ἠδυνάμεθα. Ἀλλ' ἐνόσῳ προεβαίνομεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸ φῶς καθίστατο ζωηρότερον.

Μετ' ὀλίγον ἠκούσθη ἀλλόκοτος θόρυβος ὁμοιος κάπως μὲ κεραυνόν. Εἰς τὸ τέλος τοῦ διαδρόμου τούτου ὑπῆρχεν ἕτερον σπήλαιον οὗ οἱ τοῖχοι ἦσαν λεῖοι καὶ ὅπερ ἐφωτίζετο ὑπὸ ῥοδοχρόου φωτός. Κατ' ἀρχὰς δὲν ἠκούσαμεν πλέον θόρυβον καὶ δὲν ἐβλέπομεν ἀναλάμψεις ἀλλ' αἴφνης ἐν ᾧ ἱστάμεθα ἀποροῦντες πόθεν ἤρχετο ἡ ῥοδόχρους φωτοβολία, εἴδομεν εἰς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου ἐξερχομένην ἐκ νέφους στήλην πυρός, μετὰ πατάγου καταπλήξαντος πάντας μὲν ἀλλ' ἰδίως τὸν Ἰώβ, ὅστις ἔπεσε πρηνής. Ἐπί τινα χρόνον ἔλαμψε καὶ ἐκρότησε περιστρεφομένη, εἶτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ πῦρ ἐξέλιπε καὶ ἐγένετο σιγὴ καὶ δὲν ἔμεινε παρὰ μόνον ἡ ῥοδόχρους φωτοβολία.

— Πλησιάσατε, πλησιάσατε, ἀνέκραξε περιχαρὴς ἡ Ἀϊσᾶ. Αὕτη εἶνε ἡ πηγὴ καὶ ἡ καρδία τῆς ζωῆς ὡς πάλαι ἐν τῷ κόλπῳ τῆς γῆς.

Αὕτη εἶνε ἡ οὐσία ἐξ ἧς τὰ πάντα πορίζονται τὴν ζωήν των. Εἶνε ἡ ψυχὴ τῆς σφαίρας μας ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ ζήσῃ. Πλησιάσατε καὶ νιφθῆτε εἰς τὰς ζώσας φλόγας καὶ λάβετε τὴν δύναμίν των εἰς τὰς φλέβας σας ἵνα ζήσητε ἐπὶ μακρόν.

Τὴν ἠκολουθήσαμεν καὶ προσηγγίσαμεν τὴν θέσιν ἐν ᾗ εἶχεν ἐξέλθει τὸ πῦρ. Ἠσθάνθημεν τότε χαρὰν ἀπερίγραπτον καὶ ζωηρότητα καὶ ἐγελάσαμεν ἐξ ὅλης καρδίας. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἰώβ, ὅστις ἐπὶ πολὺ δὲν ἐγέλασεν, ἤρξατο νὰ γελᾷ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην.

Αἴφνης καὶ πάλιν ἠκούσθη ὑπόκωφος θόρυβος καὶ εἴδομεν τὸ πῦρ ἐκ νέου. Προὐχώρησε βραδέως πρὸς ἡμᾶς εὑρέθη πέριξ μας καὶ ἐξηφανίσθη ἄγνωστον ποῦ. Ἅπαντες ἐκτὸς τῆς Ἀϊσᾶς ἐγονυπετήσαμεν καὶ ἐκρύψαμεν τὰ πρόσωπά μας.

Τότε ἡ Ἀϊσᾶ ἐλάλησεν·

— Καλλίκρατες, εἶπεν, ὅταν καὶ πάλιν ἐξέλθῃ τὸ πῦρ νὰ εἰσέλθῃς ἐν αὐτῷ, ἀφοῦ πρῶτον ἐκβάλῃς τὰ φορέματά σου διότι ταῦτα θὰ τὰ καύσῃ ἐνῷ σὲ δὲν θὰ σὲ βλάψῃ. Νὰ εἰσέλθῃς μὲ θάρρος καὶ νὰ μείνῃς ἐν αὐτῷ ἐν ὅσῳ ὑπάρχει καὶ νὰ τὸ ἀφήσῃς νὰ σὲ περιστοιχήσῃ πανταχόθεν καὶ νὰ τὸ ἀναπνεύσῃς βαθέως ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὰ βάθη τοῦ ὄντος σου, ἵνα μεταλάβῃς ἅπασαν τὴν δύναμίν του. Ἀκούεις;

— Σὲ ἀκούω, ἀλλὰ καίτοι δὲν εἶμαι δειλός, τίς μὲ βεβαιοῖ ὅτι τὸ πῦρ δὲν θὰ μὲ κατακαύσῃ καὶ οὕτω θὰ ἀπολέσω τὴν ὑπαρξίν μου καὶ μετ' αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σὲ βλέπω;

Ἡ Ἀϊσᾶ ἐσηκώθη πρὸς στιγμὴν εἶτα δὲ ὑπέλαβε.

— Δὲν θαυμάζω διότι διστάζεις. Ἀλλ' ἂν ἴδῃς ἐμὲ εἰσερχομένην ἐντὸς τῆς φλογὸς καὶ ἐξερχομένην ἀβλαβῆ θὰ εἰσέλθῃς καὶ σὺ κατόπιν;

— Ναὶ καὶ ἂν πρόκειται ν' ἀποθάνω κατόπιν.

— Ναὶ καὶ ἐγὼ θὰ εἰσέλθω, ἀνέκραξα.

— Πῶς σύ Χόλλυ; Δὲν ἔλεγες ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖς τὴν μακροβιότητα;

— Ναί, ἀλλὰ ἤδη ὑπάρχει τι ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ὅπερ μοὶ λέγει νὰ εἰσέλθω καὶ νὰ ζήσω.

— Ἔχει καλῶς· δὲν εἶσαι τόσον ἄφρων ὅσον σὲ ἐνόμιζον. Λοιπὸν θὰ εἰσέλθω διὰ δευτέραν φορὰν ἐντὸς τοῦ πυρός. Ἐπιθυμῶ νὰ προσθέσω εἰς τὴν ἀθανασίαν καὶ τὴν καλλονήν μου. Ἐπὶ τέλους ἂν δὲν ὠφεληθῶ τὸ πῦρ δὲν δύναται νὰ μὲ βλάψῃ! Ἄλλως τε ὅταν τὸ πρῶτον εἰσῆλθον ἐν αὐτῷ ἡ καρδία μου ἦτο πλήρης μίσους καὶ ζηλοτυπίας διὰ τὴν Ἀμενάρταν καὶ τὰ πάθη ταῦτα ἐγένοντο παρὰ τὴν θέλησίν μου ἀθάνατα. Ἤδη ὅμως ἐπιθυμῶ νὰ τὰ ἀποβάλω καὶ νὰ σοὶ δοθῶ ἀγνὴ καὶ ἄσπιλος. Ὥστε θὰ λουσθῶ καὶ πάλιν.

Καὶ σύ, Καλλίκρατες, ὅταν ἔλθῃ ἡ σειρά σου νὰ εἰσέλθῃς προσπάθησον νὰ ἐξαγνίσῃς τὴν καρδίαν σου ἵνα εἶνε πάντοτε ἁγνὴ εἰς τὸ ἑξῆς. Ἑτοιμάσθητι, ἑτοιμάσθητι, ὡς νὰ ἦτο ἡ τελευταία σου στιγμὴ καὶ ἔμελλες νὰ διέλθῃς εἰς τὴν γῆν τοῦ σκότους καὶ ὀχι τῆς δόξης καὶ τῆς ὡραιότητος καὶ τῆς ἀθανασίας. Ἑτοιμάσθητι σοὶ λέγω ἑτοιμάσθητι.

ΙΒ'

Τὶ εἴδομεν

Μεθ' ὃ ἐπῆλθεν ὀλίγων στιγμῶν σιγὴ καθ' ἃς *Ἐκείνη* ἐφαίνετο συνάζουσα τὰς δυνάμεις της διὰ τὴν φοβερὰν δοκιμήν. Τέλος μακρόθεν ἠκούσθη ὁ πρῶτος ψιθυρισμὸς τοῦ ἤχου, ὅστις ηὔξησε καὶ ηὔξησε μέχρις οὗ ἤρξατο νὰ τρίζῃ καὶ νὰ μυκᾶται μακράν μας. Ἅμα ἤκουσε τὴν βοὴν ἡ Ἀϊσᾶ ἀπέβαλε τὸ λεπτοῦφαντον κάλυμμά της ἐχαλάρωσε τὸν περὶ τὴν ὀσφῦν της χρυσοῦν ὄφιν καὶ εἶτα ῥίπτουσα τὴν πλουσίαν κόμην της ἐφ' ἑαυτῆς ὡς χιτῶνα, ἀφῆκε νὰ πέσωσι τὰ ἱμάτιά της κάτωθεν αὐτῆς καὶ εἶτα ἐπώρπωσε ἐπὶ τῶν ἀφθόνων πλοκάμων της τὸν χρυσοῦν ὄφιν περὶ τὴν ὀσφῦν της. Ἐκεῖ ἐνώπιόν μας ἵστατο ὡς ἡ Εὔα πρὸ τοῦ Ἀδάμ, μὴ περιβαλλομένη ἄλλο παρὰ τοὺς ἀφθόνους πλοκάμους τῆς κόμης της περιδεδεμένους διὰ τοῦ χρυσοῦ ὄφεως περὶ τὴν ὀσφῦν της. Δὲν δύναμαι, δὲν δύναμαι νὰ ἐκφράσω πόσον ὡραία πόσον θεία ἐφαίνετο. Τὸ πῦρ ἐξηκολούθει νὰ πλησιάζῃ καὶ ὅταν ἐφθασεν εἰς μικρὰν ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασιν ἐξέβαλε τὸν ἕνα ἐκ τῶν βραχιονῶν της κάτωθεν τῆς κόμης της καὶ τὸν ἔρριψε περὶ τὸν τράχηλον τοῦ Λέοντος.

— Φίλε μου! Φίλε μου! εἶπε· θὰ μάθῃς ἴσως ποτὲ πόσον σὲ ἠγάπησα;

Εἶτα τὸν ἠσπάσθη εἰς τὸ μέτωπον καὶ ἀφῆσα αὐτὸν ἐπορεύθη καὶ ἔστη ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πυρὸς τῆς ζωῆς.

Ἦτο συγκινητικὸς ὁ ἀσπασμὸς ἐκεῖνος· ὡμοίαζε μᾶλλον φίλημα μητρὸς καὶ ἐφαίνετο ὡς εἰ συνεπήγαγεν εὐλογίαν μεθ' ἑαυτοῦ.

Ἡ φλὸξ ἐξηκολούθησε νὰ προχωρῇ μετὰ βοῆς ὁμοίας δάσους ἐκριζομένου καὶ παρασυρομένου ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ κατακρημνιζομένου ἐντὸς βαράθρου. Ἐμπρός, ἐμπρὸς προὐχώρει καὶ ἐφαίνοντο ἀναλαμπαί, πρόδρομοι τῆς προσεγγιζούσης στήλης τοῦ πυρὸς καὶ αἱ ἀναλαμπαὶ αὗται διέσχιζον καὶ διεπέρων τὸν ῥοδόχρουν ἀέρα.

Τέλος αὐτὴ ἡ φλὸξ παρουσιάσθη. Ἡ Ἀϊσᾶ ἐστράφη πρὸς αὐτὴν καὶ ἐξέτεινε τοὺς βραχίονάς της ἵνα τὴν ὑποδεχθῇ. Ἐμπρός, ἐμπρὸς ἐξηκολούθησε νὰ βαίνῃ τὸ πῦρ καὶ τέλος ὕψωσε καὶ εἶτα περιέβαλε πανταχόθεν τὴν Ἀϊσᾶν. Τὸ εἶδον ἀνερχόμενον καὶ καλύπτον τὸ σῶμά της αὐτὴν δὲ ἐγείρουσαν τοὺς βραχίονάς της καὶ ὡς εἰ ἦτο ὕδωρ λαμβάνουσαν ἐξ αὐτοῦ διὰ τῶν παλαμῶν της καὶ χέουσαν αὐτὸ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της. Τὴν εἶδον καὶ νὰ ἀνοίγῃ τὸ στόμα της καὶ νὰ τὸ εἰσπνέῃ ἀπλήστως. Ἦτο τὸ θέαμα ἐπιβλητικόν. Εἶτα ἔστη, ἐξέτεινε τοὺς βραχίονάς της, ἐμειδίασε μελαγχολικῶς καὶ ἔμεινεν, ὡς ἡ ψυχὴ τοῦ πυρὸς ἐν τῷ στήθει του.

Ἡ φλὸξ ἐξηκολούθησε νὰ παίζῃ ἐπὶ τῆς κόμης της ἀνερχομένη καὶ κατερχομένη καὶ νὰ λάμπῃ ἐπὶ τοῦ ἀλαβαστρίνου στήθους καὶ τῶν ὤμων της ἐκ τῶν ὁποίων ἡ κόμη εἶχεν ἐκφύγει καὶ ἔμενον γυμνὰ καὶ νὰ διολισθαίνῃ ἐπὶ τοῦ λκιμοῦ της καὶ τέλος νὰ εἰσέρχηται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της ὡς εἰς τὴν εὐνοουμένην αὐτοῦ κατοικίαν.

Ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί της ἐξηκολούθουν νὰ λάμπωσιν ὡραιότεροι καὶ αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς.

Ἀλλ' αἴφνης, ἐν ἀκαρεῖ, ἐγένετο ἀλλοίωσις ἐπὶ τοῦ προσώπου της. Τὸ μειδίαμα ἠφανίσθη καὶ ἀντ' αὐτοῦ ξηρὰ ἐπῆλθε σοβαρότης. Τὸ στρογγύλον πρόσωπον ἐγένετο ἰσχνὸν ὡς εἰ αἱ φροντίδες ἄφινον ἐπὶ αὐτοῦ τοὺς τύπους των.

Οἱ λαμπροὶ ὀφθαλμοὶ ἀπώλεσαν τὸ φῶς των καὶ τὸ σῶμα τὴν τελειότητα καὶ εὐθύτητά του. Ἐνόμισα ὅτι ἤμην θῦμα ὀπτικῆς ἀπάτης καὶ ἔτριψα τοὺς ὀφθαλμούς μου, ἀλλ' ἐνῷ ἔπραττον τοῦτο τὸ πῦρ παρῆλθεν εἰσελθὸν εἰς τὸν κόλπον τῆς γῆς καὶ πάλιν καὶ ἀφῆκε τὴν Ἀϊσᾶν ἱσταμένην εἰς τὴν θέσιν του.

Ἅμα συνέβη τοῦτο ἔσπευσε πρὸς τὸν Λέοντα· ἐνόμισα ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐλαστικότης εἰς τὸ βῆμά της ὅτε ἐξέτεινε τὸν βραχίονά της ἵνα τὸν ἐναγκαλισθῇ. Παρετήρησα αὐτὸν ἀλλὰ ποῦ ἦτο ἡ στρογγυλότης αὐτοῦ; Καθίστατο ἰσχνὸς καὶ ὀστεώδης! Καὶ τὸ πρόσωπόν της.... Ὦ θεέ! Τὸ πρόσωπόν της ἐγήρασκε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου!

Φαίνεται ὅτι καὶ ὁ Λέων παρετήρησε ταῦτα διότι ὀπισθοχώρησε κατὰ ἓν ἢ δύο βήματα.

— Τί ἔχεις, Καλλίκρατες; τὸν ἠρώτησεν.

Ἀλλ' ἡ φωνή της δὲν ἦτο ἡ φωνή της. Οἱ τόνοι της ἦσαν ὀξεῖς καὶ τραχεῖς.

— Ὦ τί συμβαίνει; τί συμβαίνει; ἀνέκραξεν *Ἐκείνη*. Αἰσθάνομαι σκοτοδίνην.... Δὲν πιστεύω νὰ ἤλλαξαν αἱ ἰδιότητες τοῦ πυρός... Δύναται ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς ν' ἀλλάξῃ.... Εἰπέ μου, Καλλίκρατες, ἔπαθον τίποτε οἱ ὀφθαλμοί μου; Δὲν βλέπω καθαρά!

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἔψαυσε τὴν κόμην της διὰ τῆς χειρός.

Ἀλλ' ὦ φρίκη φρίκης, ἡ κόμη ἔπεσεν ὁλόκληρος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους!

— Ὦ ἴδετε, ἴδετε, ἀνέκραξεν ὁ Ἰὼδ δι' ὀξείας φωνῆς ἐν ᾧ οἱ ὀφθαλμοί του ἐφαίνοντο ἐξερχόμενοι ἐκ τῶν κογχῶν των. — Γίνεται μαῖμοῦ!

Καὶ ἔπεσε πρηνὴς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐκβάλων ἀφροὺς ἐκ τοῦ στόματός του.

Ἦτο φεῦ ἀληθές! Καὶ ἤδη ὅτε τὸ γράφω αἰσθάνομαι φοβερὸν ῥῖγος καθ' ἅπαν τὸ σῶμά μου. Τὴν εἶδον συστελλομένην καὶ ῥυτιδουμένην, εἶδον τὸν χρυσοῦν ὄφιν ὁλισθαίνοντα ἐκ τῆς ὀσφύος της καὶ πίπτοντα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἐσμικρύνετο πάντοτε περισσότερον καὶ τὸ ὡραῖον λευκὸν χρῶμα τοῦ δέρματός της ἔλαβε τὴν χροιὰν ἀρχαίας μεμβράνης. Φαίνεται ὅτι μόνη ἠσθάνθη ὅτι ὑφίστατο μεταβολὴν διότι καὶ πάλιν ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της, ἀλλ' ἡ χεὶρ της εἶχε καταντήσει ὁμοία μὲ χεῖρα κακῶς βαλσαμωμένης μούμιας τῆς Αἰγύπτου!

Τότε ὠλόλυξεν, ὠλόλυξε καὶ πεσοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίσθη καὶ ἐξηκολούθησε νὰ ὀλολύζῃ. Ἀλλὰ δὲν ἔπαυσε νὰ συστέλλεται καὶ νὰ σμικρύνεται μέχρις οὗ τὸ μεγαλοπρεπὲς σῶμά της δὲν ἦτο μεγαλείτερον τοῦ σώματος πιθήκου! Τὸ δέρμα της εἶχε πληρωθῆ ῥυτίδων καὶ τὸ πρόσωπόν της ἔφερε πλέον τοὺς τύπους ἀνυπολογίστου ἡλικίας. Τὸ σῶμά της δὲν ἦτο μεγαλείτερον σώματος βρέφους ἀλλ' ἡ κεφαλή της διετήρει τὸ πρῶτον μέγεθός της. Ὅστις δὲν ἐπιθυμεῖ ν' ἀπωλέσῃ τὸ λογικόν του ἂς δεηθῇ τοῦ Θεοῦ νὰ τὸν λυτρώσῃ ἀπὸ παρομοίου θεάματος.

Τέλος ἔπαυσε νὰ κινῆται Ἐκείνη, ἤτις πρὸ ὀλίγων εἰσέτι στιγμῶν ἦτο ἡ χαριεστέρα τῶν γυναικῶν. Ἡ ἄλλοτε ὡραιοτέρα γυνὴ τοῦ κόσμου ἔκειτο ἤδη πλησίον τῆς πλουσίας κόμης της ὄχι μεγαλειτέρα πιθήκου τὸ ἀνάστημα καὶ εἰδεχθὴς τὴν μορφὴν εἰδεχθεστέρα ἀφ' ὅτι αἱ λέξεις δύνανται νὰ περιγράψωσι. Καὶ ὅμως ἦτο ἡ αὐτὴ γυνή!

Ἀπέθνησκε· τὸ εἴδομεν καὶ δεδοξασμένος ἔστω ὁ οὐρανὸς διὰ τοῦτο, διότι ἂν ἐξηκολούθη νὰ ζῇ καὶ νὰ αἰσθάνεται τί δὲν θὰ ὑπέφερεν; Ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν ὀστεωδῶν χειρῶν της, ἠτένισεν ἀπλανῶς ὡς τυφλὴ πέριξ της, ἐκίνησε τὴν κεφαλήν της ὡς χελώνη καὶ εἶπε:

— Καλλικρατες, μὴ μὲ λησμονήσῃς! Λυπήσου τὴν αἰσχύνην μου. Θὰ ἐπανέλθω, καὶ πάλιν θὰ εἶμαι ὡραία, τὸ ὀμνύω... εἶνε ἀληθές, εἶνε ἀληθές! Ὤχ....

Καὶ ἔπεσε κατὰ πρόσωπον νεκρὰ ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως, ἐφ' ἧς πρὸ δύω καὶ ἐπέκεινα χιλιάδων ἐτῶν εἶχε θανατώσει τὸν ἱερέα Καλλικράτην.

Καταποιηθέντες ἐκ τοῦ θλιβεροῦ θεάματος ἐπέσαμεν καὶ ἡμεῖς λιπόθυμοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

. . . . . .

Ἐπὶ πόσον χρόνον ἐμείναμεν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ δὲν γνωρίζω, ἀλλ' ὅταν συνῆλθον εἶδον καὶ πάλιν ἐν ἀπάσῃ αὐτῇ τῇ εἰδεχθείᾳ τὴν σκηνὴν τῆς καταστροφῆς. Τί εἶχε συμβῆ; Πῶς τὸ πῦρ ἐπενηργησεν ἀντιθέτως τῆς φύσεώς του; Ἴσως διότι ἀφοῦ τὸ πῦρ μετέβαλεν ἅπαξ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ τὸ θίξῃ διότι μὴ δυνάμενον νὰ τῷ δώσῃ δευτέραν ἀθανασίαν καὶ ἐξ ἀνάγκης τεῖνον νὰ ἐπιφέρῃ μεταβολὴν ἀφῄρει ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν πρώτην ζωὴν ἣν τῷ εἶχε δώσει καὶ τὸ ἐγκατέλιπε εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν. Ἢ ἴσως ἦτο ἔργον τῆς θείας προνοίας, ἥτις ἐφ' ὅσον μὲν ἡ Ἀϊσᾶ ἦτο δυστυχὴς καὶ συνεπῶς ἀκίνδυνος διὰ τὸν κόσμον τὴν ἄφινε νὰ ζῇ, ἀλλ' ὅταν ἐπανεῦρε τὸν ἐραστήν της καὶ εἶχε καταστῆ εὐδαίμων καὶ συνεπῶς ἠπείλει νὰ ἀνατρέψῃ πᾶν γηΐνον καὶ ἐγένετο ἐπικίνδυνος, τὴν ἐπανέφερεν *εἰς τὸν χοῦν ἐξ οὗ συνετέθη.*

Ἐκ φόβου μὴ ὁ Λέων ἀφυπνισθῇ καὶ τὴν ἴδῃ καὶ πάλιν ἐν τῷ ἐξευτελισμῷ της ἔλαβον κάλυμμα καὶ πλησιάσας αὐτὴν τὴν ἐσκέπασα εὐλαβῶς.

Εἶτα προχωρήσας πρὸς τὸν Ἰὼδ τὸν ἐκίνησα καὶ ὁ βραχίων του, ὅστις ἔκειτο ἐπὶ τῆς ῥάχεώς του, ἔπεσε κατὰ τρόπον ὅστις μὲ ἐτρόμαξε· παρετήρησα τότε προσεκτικώτερον καὶ ὁ δυστυχὴς γέρων μας ὑπηρέτης ἦτο νεκρός. Εἶχεν ἀποθάνει ἐκ τρόμου, ὡς ἐμαρτύρει τὸ πρόσωπόν του.

Τελευταῖον ἐπλησίασα τὸν Λέοντα, ὃν ἀφ' οὗ παρετηρήσασα καλῶς, ἐπείσθην ὅτι ἦτο λειπόθυμος.

Ἔπραξα ὅτι ἠδυνήθην ἵνα τὸν ἐγείρω τῆς λειποθυμίας του καὶ τέλος μετὰ πολύωρον προσπάθειαν τὸ κατώρθωσα. Ὅταν συνῆλθεν ἐντελῶς τῷ ἔδειξα τὸν πτωχὸν Ἰὼδ τὸν ὁποῖον τόσον ἠγάπα, τὸν τροφὸν τῆς νηπιότητός του καὶ τῷ εἶπον ὅτι ἦτο νεκρός.

— Ὦ! ἐψέλλισε βλακωδῶς ὁ Λέων.

Ὁ Λέων δὲν ἦτο σκληρὸς καὶ ἂς μὴ νομίσῃ τις ὅτι δὲν ἐλυπεῖτο τὸν παλαιόν του φίλον ἀλλὰ πᾶσα λύρα καὶ πᾶν μουσικὸν ὄργανον ἔχει ὡρισμένην ἔντασιν φθόγγων καὶ περισσοτέραν αὐτῆς δὲν δύναται ν' ἀποκτήσῃ. Τὸ σπουδαιότερον εἶνε ὅτι ὁ δυστυχὴς ὅταν εἰσήλθομεν εἰς τὸν τόπον τοῦ πυρὸς εἶχε τὴν κόμην χρυσῆν καὶ νεάζουσαν ὅταν δὲ συνῆλθεν ἐκ τῆς λειποθυμίας του ἦτο κατάλευκος.

— Καὶ τώρα τί θὰ πράξωμεν; Ἠρώτησε δι' ὑποκώφου φωνῆς ὁ Λέων.

— Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ φύγωμεν ἐντεῦθεν, εἶπον, ἐκτὸς ἂν θέλῃς νὰ λουσθῇς εἰς τὸ πῦρ τῆς ζωῆς!

— Θὰ εἰσηρχόμην εἰς αὐτὸ ἂν ἐγνώριζον ὅτι θὰ μὲ ἐφόνευεν, εἶπε γελῶν.

Ἀ! ὁ κατηραμένος δισταγμός μου ἦτο αἰτία. Ἂν ἐγὼ δὲν ἐδίσταζον ἐκείνη δὲν θὰ εἰσήρχετο καὶ δὲν θὰ συνέβαινεν ἡ καταστροφή. Τώρα ἂν ἐσέλθω ἴσως μὲ καταστήσει ἀθάνατον καὶ φίλε μου δὲν θὰ ἔχω ὑπομονὴν νὰ περιμένω ἐπὶ δύο χιλιάδας ἐτῶν ἵνα ἐπανέλθῃ Ἐκείνη. Προτιμῶ ν' ἀποθάνω ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα μου ἥτις νομίζω ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ. Πῶς δὲν εἰσέρχεσαι σὺ εἰς τὸ πῦρ;

Εἰς ἀπάντησιν ἐκίνησα μόνον τὴν κεφαλήν. Δὲν ἐπεθύμουν νὰ παρατείνω πλέον τοῦ φυσικοῦ ὁρίου της τὴν ζωήν μου καὶ νὰ ζῶ ἐπὶ χιλιάδας ἐτῶν μὲ τὴν πικρίαν τοῦ ἀτυχοῦς ἔρωτός μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου.

— Ὅπως δήποτε, εἶπον αἴφνης, δὲν θὰ μείνωμεν ἐδῶ ἕως οὗ γίνωμεν ὡς αὐτοί· Καὶ ἔδειξα τοὺς νεκρούς.

Ἀλλ' ἂς ἴδωμεν, παρ' ὀλίγον νὰ τὸ λησμονήσω, ἂς ἴδωμεν ἂν ὑπάρχῃ ἔλαιον εἰς τὰς λυχνίας μας. Ἔλαβον μίαν ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν χεῖρά μου καὶ παρετήρησα ὅτι εὐτυχῶς δὲν εἶχε καῆ ἅπαν τὸ ἔλαιόν της.

— Ὑπάρχει καὶ ἄλλο ἔλαιον εἰς τὴν φιάλην, ἂν δὲν ἐθραύσθη, εἶπεν ὁ Λέων ἀδιαφόρως. Τότε ἤναψα πυρεῖον καὶ ἤναψα τὴν λυχνίαν, ἀλλ' ἐνῷ ἔπραττον τοῦτο ἤκουσα καὶ πάλιν τὴν βοὴν τοῦ ἐρχομένου πυρὸς τῆς ζωῆς ὅπερ ἐξηκολούθει νὰ διατρέχει τὴν πορείαν του.

— Ἂς τὸ εἴδωμεν ἔτι ἅπαξ, εἶπεν ὁ Λέων, δὲν θὰ μᾶς δοθῇ ποτὲ πλέον εὐκαιρία νὰ ἐπανίδωμεν τὸ θαῦμα τοῦτο τῆς φύσεως.

Ματαία περιέργεια καὶ ὅμως καὶ ἐγὼ δὲν ἠδυνήθην ν' ἀντιστῶ εἰς αὐτήν. Ἡ στήλη τοῦ πυρὸς προὐχώρησε βραδέως διῆλθε πλησίον τοῦ σώματος τῆς νεκρᾶς Ἐκείνης καὶ ὡς πάντοτε ἠφανίσθη εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς. Ἡ φλὸξ ἀπῆλθε καὶ ἡμεῖς ἐκινήσαμεν ἵνα ἀπέλθωμεν ἀλλὰ πρὶν πράξωμεν τοῦτο ἐλάβομεν τὴν χεῖρα τοῦ Ἰὼδ ἀμφότεροι καὶ τὴν ἐσφίγξαμεν. Ἦτο ὁ τελευταῖος ἀποχαιρετισμός μας πρὸς τὸν πιστόν μας ὑπηρέτην. Ὡς πρὸς τὴν σωρὸν Ἐκείνης δὲν ἐτολμήσαμεν νὰ τὸν ἀποκαλύψωμεν. Δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἴδωμεν καὶ πάλιν τὸ φρικτὸν θέαμα. Μόνον ὁ Λέων διερχόμενος πλησίον τῆς ἐπὶ τῆς γῆς κατακειμένης κόμης της ἔλαβεν ὀλίγας τρίχας καὶ:

— Μὲ παρακάλεσε νὰ μὴ τὴν λησμονήσω..... Μὰ τὸν θεὸν δὲν θὰ τὴν λησμονήσω ποτέ. Ποτὲ δὲν θὰ ἀτενίσω ἄλλην γυναῖκα καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν καὶ μέλλουσαν ζωὴν θὰ τὴν περιμένω.

— Ναί, ἐσκέφθην. Ἂν ἐπανέλθῃ ὡς ἦτο ὡραία, ἀλλ' ἂν ἐπανέλθῃ ὡς εἶνε τώρα; Μεθ' ὃ ἐξήλθομεν ἀφέντες δύο νεκροὺς ἐν αὐτῷ τῷ οἴκῳ τῆς πηγῆς τῆς ζωῆς.

Τίς ἦτο δυστυχέστερος πάντων ἡμῶν; Ἐκείνη ἔζησε καὶ ἐπαγείδε τὸν ἐραστήν της. Ὁ Ἰὼδ ἔζησεν ὡς πιστὸς ὑπηρέτης καὶ ἀπέθανε φρικωδῶς μὲν ἀλλ' ἀπέθανε καὶ ἀνεπαύθη. Ὁ Λέων ἂν ἐπαληθεύσῃ ἡ προφητεία Ἐκείνης ἔχει τι νὰ περιμένῃ. Ἀλλ' ἐγὼ ὅστις ἠγάπησα καὶ ἔδωκα τοὺς θησαυροὺς τῆς καρδίας μου καὶ κατεδικάσθην νὰ ἀρκεσθῶ μὲ τὰ ἐκ τῆς τραπέζης τοῦ συμποσίου τοῦ ἔρωτος πίπτοντα ψιχία;

Ἀ! εἶνε κακὸν νὰ ἐρωτευθῇ τις εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν!!!

(ἕπεται τὸ τέλος).

ΨΗΦΙΔΩΤΟΝ

Ἵνα ζήσῃ τις ἐν τῷ κόσμῳ ἔχει ἀνάγκην ὀλίγης εὐφυΐας, ὀλίγων γνώσεων, ὀλίγης ἐπιμονῆς καὶ πολλῆς τύχης.

Sarcey

Τὰ μικρὰ πάθη μᾶς βοηθοῦσι νὰ ζῶμεν. Τὰ μεγάλα, νὰ ἀποθνήσκωμεν.

Cherbuliez

Μόνον ὁ ἐξάριστος ἐννοεῖ τί ἐστὶ πατρίς.

Alph Karr

Εἴδός τι ἀδελφότητος συνδέει ἐκ πρώτης ὄψεως τοὺς ὑπὸ τῆς δυστυχίας πληγέντας. Ὁ πενθηφορήσας ἐπὶ μακρόν, ἐλκύεται ἀνεπαισθήτως πρὸς πᾶν πένθιμον φόρεμα, ὅπερ συναντᾷ.

Carmen Sylva

Δὲν ὑπάρχει ἐνθουσιασμός, ὃν νὰ μὴ ἀποκαλῶσι τινος παραφροσύνην.

Δουμᾶς υἱὸς

Ὑπάρχουσι μόνον δύο εἰδῶν ἄνθρωποι. Οἱ τίμιοι καὶ οἱ.... ἄλλοι.

Gavarni.

Ὁ θέλων νὰ πλουτήσῃ ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, γίνεται ἄξιος ἀγχόνης πρὶν ἢ συμπληρωθῶσιν ἓξ μῆνες

Ἰταλ. παροιμία

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Λαογραφία τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος.

Ὁ πρώην γραμματεὺς τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικῆς πρεσ. Reunell Rodd ἐπὶ διετίαν καὶ πλέον διαμείνας ἐν Ἑλλάδι, περιηγήθη τὰς πλείστας τῶν πόλεων καὶ τῶν νήσων, ὅπως ἰδίοις ὄμμασι ἴδῃ καὶ αὐτοπροσώπως ἐξετάσῃ καὶ ἀκούσῃ ὅσα παρ' ἄλλων πρὸ αὐτοῦ περιηγηθέντων ἔμαθε. Κατὰ τὰς πολλὰς αὐτοῦ ἐκδρομὰς ἔλαβε διαφόρους πληροφορίας, καὶ ἐμελέτησεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν κατοίκων τῶν μερῶν, ἅτινα περιῆλθε. Πανταχοῦ ἔν τε ταῖς καλύβαις τῶν χωρικῶν καὶ τοῖς οἴκοις τῶν πλουσίων εὗρε φιλοξενίαν. καὶ εἰλικρίνειαν μεγάλην, δι' ἃς οὐκ ὀλίγας ἐπιδαψιλεύει αὐτοῖς χάριτας. Ὁ κ. Rodd ὡς ἐκ τοῦ συγγράμματος, ὅπερ ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἐν Λονδίνῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «The Customs and Lore of Moderu Greece» καταφαίνεται, εἶνε ἐκ τῶν εἰλικρινεστάτων ξένων τῶν περὶ τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος γραψάντων· ψέγει τὰ κακῶς κείμενα καὶ ἐπαινεῖ τὰ ἄξια ἐπαίνων, οὕτω δὲ τὸ βιβλίον αὐτοῦ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγὸς ἀκριβὴς τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων ἡμῶν, καὶ ἀναιρέσῃ πλεῖστα ὅσα παρά τε συμπατριωτῶν αὐτοῦ καὶ ἄλλων ξένων καθ' ἡμῶν. Οἱ πλεῖστοι τῶν ξένων, διερχόμενοι ἐξ Ἑλλάδος, παραμένοντες δ' ἐν αὐτῇ τρεῖς τέσσαρας ἡμέρας ἢ τὸ πολὺ μίαν ἑβδομάδα, ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς πατρίδας καὶ γράφουσι περιηγήσεις ἐπὶ περιηγήσεων· καὶ ἐὰν μὲν εἶνε εὐνοϊκῶς διατεθειμένοι ὑπὲρ ἡμῶν μᾶς ἐγκωμιάζουσιν, ἐὰν δὲ τοὐναντίον μᾶς περιβάλλουσι δι' ἀκανθίνων στεφάνων.

Κατὰ τοῦτο λοιπὸν διαφέρει ὁ κ. Rodd πολλῶν τῶν πρὸ αὐτοῦ, διότι πᾶν ὅ,τι ὑπὲρ ἢ καθ' ἡμῶν λέγει. εἶνε προϊὸν εἰλικρινοῦς καὶ πολυχρονίου ἐρεύνης, διὰ τοῦτο δὲ καὶ συγχαίρομεθα αὐτὸν ἐξ ὅλης καρδίας, εὐχόμενοι, ὅπως πάντες μετὰ τῆς αὐτῆς εὐσυνειδησίας ὡς αὐτός, ὑποδεικνύουσιν ἡμῖν τὰ ἐλαττώματα ἡμῶν.

Τὸ σύγγραμμα τοῦ κ. Rodd ἀποτελεῖται ἐκ σ. XVI καὶ 294, διαιρεῖται δὲ εἰς ἑνδεκα κεφάλαια ἐν οἷς πραγματεύεται περὶ τῆς Ἐθνολογίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, περὶ τῆς χώρας καὶ τῶν κατοίκων, τῶν ἑορτῶν, ἀγορῶν, χορῶν καὶ γάμων, τῶν γεννήσεων τῆς εἰμαρμένης καὶ τοῦ θανάτου, τῶν δοξασιῶν καὶ λατρειῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀρχαίας, περὶ τῆς τύχης, τῆς μαντείας καὶ ἰατρείας, περὶ τῶν πνευμάτων, τῶν νηρηΐδων, τῶν στοιχειῶν καὶ τῶν δαιμόνων, τῆς δημοτικῆς ποιήσεως, τῶν Κλεφτῶν καὶ τῶν Κλεφτικῶν τραγουδιῶν, τῆς λυρικῆς ποιήσεως καὶ τοῦ Σουλίου. κοσμεῖται δὲ καὶ ὑπὸ ἑπτὰ λαμπροτάτων εἰκόνων, ὧν μία, ἡ τοῦ μακαρίτου ἀρχηγοῦ Κροκίδου ὡς ὑπόδειγμα Κρητὸς μαχητοῦ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς λέγεται ὅτι ἐπαναλαμβάνονται κατὰ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα. — Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν μελετᾷ διάφορα σχέδια καταδρομικῶν, προκειμένου νὰ παραγγελθῶσι τρία τοιαῦτα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν Ναυτικῶν δυνάμεων. — Ὁ βασιλόπαις Γεώργιος προσβληθεὶς ὑπὸ ἑλαφρᾶς ἰνφλουέντσας εὑρίσκεται ἤδη ἐν ἀναρρώσει. — Θεωρεῖται βεβαία ἡ σύναψις μεγάλου δανείου πρὸς ξένους κεφαλαιούχους. Τούτου ἕνεκα ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ ἠλαττώθη ἐπαισθητῶς. — Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος συνεπλήρωσε πεντηκονταετίαν ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς της. — Ἀπεβίωσεν ὁ καθηγητὴς τῆς θεολογίας ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ Νικόλαος Δαμαλᾶς.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Ὁ ἐθνικὸς εὐεργέτης Κωνσταντῖνος Ζάππας ἀπεβίωσεν ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου διέμενε χάριν τῆς ὑγείας του. — Ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις ἀπηγόρευσε τὴν ἄνευ ἀδείας ἵδρυσιν νέων σχολείων ἐν τῷ κράτει της ἀπήτησε δὲ νὰ ἐφοδιασθῶσιν δι' ἀδειῶν καὶ τά νῦν λειτουργοῦντα τοιαῦτα ἐπὶ ἀπειλῇ διαλύσεως. Τὸ μέτρον τοῦτο θεωρεῖται ὡς προσβάλλον ἰδίως τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ συνεπῶς αὐτὰ τὰ ἐθνικὰ προνόμια. Ἀλλ' εἶνε ζήτημα ἂν θὰ κατορθωθῇ ἡ ἐφαρμογή του. — Ἀσθενεῖ σοβαρῶς ἐξ ἰνφλουέντσας ὁ μέγας Βεζύρης τῆς Τουρκίας Ἀζεβδὰτ πασσᾶς. — Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἱορτογαλλίας ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον καθ' ὃ οἱ μισθοὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐλαττοῦνται ἐπαισθητῶς καὶ ἀναλόγως αὐξάνονται οἱ ἄμεσοι φόροι. Ἐπίσης ἐλαττοῦται εἰς 3 0)0 ὁ τόκος τοῦ δημοσίου χρέους. — Τὸ ἀναφυὲν πρό τινος Γαλλοβουλγαρικὸν ἐπεισόδιον ἐλύθη διπλωματικῶς.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ἐν τῇ Γερμανικῇ ἀρχαιολογικῇ σχολῇ συνεδριαζούσῃ προχθές, ὡμίλησεν ἱκανὰ περὶ τῶν παρὰ τὸν Ἄρειον Πάγων ἀνασκαφῶν αὐτῆς ὁ διευθυντὴς κ. Δαῖρπφελδ. Μετὰ ταῦτα ὡμίλησαν διὰ μακρῶν ὁ Ρῶσσος ἀρχαιολόγος κ. Ροβέρτος Soepe καὶ ὁ Γερμανὸς κ. Μάϋερ, ὁ μὲν συνεχίζων ἐμπεριστατωμένην μελέτην περὶ τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς, ἧς ἔναρξιν ἔκαμε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίαν, ὁ δὲ ἐκθέτων τὰς ἐπὶ τόπου ἀρχαιολογικὰς αὐτοῦ ἐρεύνας ἐν τῇ νήσῳ Σκύρῳ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΕΡΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἐκ τῶν πινάκων, τῶν προσηρτημένων εἰς τὴν ἀρτίως δημοσιευθεῖσαν «Ἔκθεσιν τῆς ἐφορείας τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος 1890—91», ἀρύομεθα τὰς ἑξῆς πληροφορίας. Ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ ἐξεδίδοντο ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὸ 1891 ἐν ὅλῳ 129, ἐξῶν 58 ἐν Ἀθήναις, ἤτοι σχεδὸν τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου. Μετὰ δὲ τὰς Ἀθήνας τὸν μεγαλείτερον ἀριθμὸν ἐφημερίδων ἔχουσιν αἱ Πάτραι, ἤτοι 10, ἕπεται ἔρχεται ὁ Πύργος μὲ 8 φύλλα, ὁ Βόλος μὲ 6, ἡ Σύρος μὲ 5 καὶ ἡ Κέρκυρα καὶ ἡ Ζάκυνθος μὲ 4, ἐν ὅλῳ δὲ δημοσιεύονται ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ ἐν 30 πόλεσι τῆς Ἑλλάδος. Ἐκτὸς δὲ τῆς Ἑλλάδος δημοσιεύονται Ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες 7 μὲν ἐν Αἰγύπτῳ, 2 ἐν Καΐρῳ καὶ 5 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, 5 ἐν Κύπρῳ, 3 ἐν Σμύρνῃ, 1 ἐν Σάμῳ, 6 ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1 ἐν Φιλιππουπόλει, 1 ἐν Βάρνῃ, 1 ἐν Βραΐλᾳ, 3 ἐν Βουκουρεστίῳ, 1 ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ 1 ἐν Τεργέστῃ.

*

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἔκθεσιν τυπογραφεῖα ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι 116 εἰς πάντας τοὺς νομοὺς τοῦ κράτους, ἐκτὸς τοῦ νομοῦ Ἄρτης, ὅπου κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ νομάρχου οὐδὲν τυπογραφεῖον ὑπάρχει. Τὴν πρώτην θέσιν κατέχει ὁ νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας μὲ 38 τυπογραφεῖα, τὴν δὲ δευτέραν ὁ νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἠλίδος μὲ 12 τυπογραφεῖα καὶ ὁ νομὸς Κυκλάδων ὡσαύτως μὲ 12. Ἔπειτα ἔρχονται ὁ νομὸς Κερκύρας μὲ 9, οἱ νομοὶ Λαρίσσης καὶ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας μὲ ἀνὰ 7, οἱ νομοὶ Κεφαλληνίας καὶ Ἀρκαδίας μὲ ἀνὰ 5, οἱ νομοὶ Μεσσηνίας καὶ Τρικάλων μὲ ἀνὰ 4 καὶ οἱ ἄλλοι μὲ ὀλιγώτερα.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Περιέργω. Μυστικὸν ἑνὸς = μυστικὸν Θεοῦ· μυστικὸν δύο = μυστικὸν πολλῶν· μυστικὸν τριῶν = μυστικὸν ὅλου τοῦ κόσμου! — Γρ. Θ. Ἀειψίαν. Ὁ χρήσιμα γνωρίζων, οὐχὶ ὁ πολλὰ γνωρίζων σοφός. — Κ Π. Σ. Καθ' ἡμᾶς ὑπόδειγμα ἔστωσαν τὰ Αἰθιοπικὰ τοῦ Ἡλιοδώρου. — Α. Α. Σάμον. Ἐλήφθησαν! Ἐν τῇ δοθείσῃ τῷ κ. Σ. ἀποδείξει σημειοῦται τὸ ἀναμενόμενον ἐκ φρ. χρ. 43 ὑπόλοιπον. — Δ. Π. Πάφον. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Δ. Κ. Ἐνταῦθα. Ἠδύνασθε νὰ γράψητε καλῶς, ἀλλ' ἀφοῦ προηγουμένως μελετήσητε πῶς γράφονται τὰ τοιαῦτα. Πιθανὸν ν' ἀνεγνώσατε πολλά, ἀλλὰ δὲν φαίνεσθε διεισδύσας εἰς τὸ πνεῦμα καλῶν συγγραφέων ξένων ἢ καὶ ἐγχωρίων. — Παπύρῳ. Ἀκατάληλον ἐπίσης. Παρατηροῦμεν καὶ εἰς σᾶς ὅτι καὶ εἰς ἄλλους... νέους. Ἡ φιλοδοξία των εἶνε νὰ γράψωσι κἄτι καὶ νὰ δημοσιευθῇ αὐτό· τὸ κἄτι. Πολὺ μετριόφρων φιλοδοξία. Ἀλλ' αὐτό· τὸ κἄτι πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ κανένα σκοπόν. Νὰ λέγῃ κἄτι! — Β. Κ., Κ. Θ. καὶ Ι. Ν. Σ. Κάτρον. Ἀποδεῖξις ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν. Διὰ τοῦ πολυτίμου φίλου καὶ ἀνταποκριτοῦ ἡμῶν (μεθ' ὅλον ἐκεῖνο τὸ κατ' ἐπίμονον ἀπαίτησιν) θὰ λάβητε τώρα μὲν τὸ ζητούμενον, βραδύτερον δὲ τὰ ἐκδοθησόμενα. — Φίλῳ Μ. Τί λόγος! Μᾶς ὑπεχρεώσατε! Ἐκεῖνος μόνος συντελεῖ εἰς τὴν διάδοσιν καὶ βελτίωσιν τῶν περιοδικῶν, ὅστις προσπαθεῖ νὰ εὑρύνῃ τὴν κυκλοφορίαν των. Τὸ γνωρίζομεν. Οἱ ἀναγνῶσται εἶνε εἰκοσαπλάσιοι τῶν συνδρομητῶν. ἀλλὰ τοῦτο δὲν μᾶς κολακεύει ποσῶς! Ἐὰν θέλετε ἀληθῶς νὰ τὴν εὐεργετήσητε καὶ σεῖς καὶ πᾶς συνδρομητής της, μὴ δίδετε εἰς οὐδένα ν' ἀναγινώσκῃ αὐτὴν καὶ μάλιστα τακτικῶς! — Ν. Ἐμμ. Π. Ἡμεροδύγλιον. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Θ. Μ. Λιμένι Βαθέως. Εὐχαριστοῦμεν, ἀλλὰ πρὸ πάσης κρίσεως ἀπαιτεῖται τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως. — Οὔτινι. Ἡ ἐλδίκησις εἶνε πάθος, οἱ δὲ νόμοι δέον νὰ εἶνε ἀπαθεῖς. Τὴν γνώμην ταύτην πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς ὁδηγὸν ὁ δικαστὴς καὶ ἐν ταύτῃ καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ περιστάσει. — Μ. Λ. Β. Γαλάζιον. Εὐχαριστοῦμεν. Ἐνεγράφητε ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ..... δωροδοκουμένων. Ἀκόμη λυπούμεθα διότι δὲν σᾶς εἴδομεν τότε. — Γ. Β. Τ. Πιτέστιον. Γράφομεν.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Εὐριπίδου Μήδεια. Ἐξέδωκε καὶ ἡρμήνευσε Γεώργιος Μ. Σακόρραφος.

Ἀγγέλλονται

Περὶ τῆς μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου τύχης τῆς προικὸς κατὰ το ἐν Ἑλλάδι κρατοῦν Ρωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν δίκαιον, σύγγραμα ἐπαινεθὲν κατὰ τὸν Σγούτειον διαγωνισμόν, ὑπὸ Κ. Δ. Ῥακτιβάν.

ΓΕΝΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΘ'.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Β'. ΕΞΑΜΗΝΙΑΣ 1881

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1891

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Μέτοχοι (Κεφάλαιον μήπω ζητηθέν)	Δρ.	10,000,000	—
Μετοχαὶ 10,000 Γενικῆς Πιστωτικῆς Τραπέζης (1).	»	3,000,000	—
Ταμεῖον	»	249,770	71
Προεξοφλήσεις Συναλλαγματικῶν καὶ Γραμματίων	»	391,354	30
Ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ ἐνεχυριάσει Τίτλων	»	73,259	25
Δάνεια ἐπὶ ἐνεχυριάσει Τίτλων	»	5,641,702	95
» » Ὑποθήκῃ	»	1,313,341	60
» Χρεωλυτικά	»	3,560	94
Μετοχαὶ διαφόρων Ἑταιριῶν (2)	»	17,319,251	15
Ὁμολογίαι Ἐθνικῶν Δανείων	»	800,806	60
Συμμετοχή μας εἰς προσωρινὸν Δάνειον Ἑλλ. Κιβερν.	»	3,855,010	70
Συναλλάγματα εἰσπρακτέα ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ	»	62,337	19
Λογαριασμοὶ διάφοροι	»	948,854	55
Ἑταιρία Σιδηροδρόμου Π. Α. Πελοποννήσου	»	181,608	51
Συναλλάγματα ἐπὶ τὸ Ἐξωτερικόν	»	101,475	—
Ἔξοδα ἐγκαταστάσεως	»	120,473	—
Κατάστημα Τραπέζης	»	311,729	60
Κτήματα » (ἐξ ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων)	»	236,597	12
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων	»	329,853	68
Ἀπαιτήσεις ἐπισφαλεῖς	»	1,318,484	95
Ὁμοίως (δάνειον ἐνυπόθ. Στυμφαλίας καὶ Φενεοῦ)(3)	»	1,310,495	05
	Δρ.	47,572,966	85

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Μετοχικόν	Δρ.	25,000,000	—
Κρατήσεις πρὸς ἀπόσβεσιν ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων	»	400,000	—
Καταθέσεις ἔντοκοι	»	1,341,882	92
» » ἀποδοτέαι εἰς ὡρισμένην προθεσμίαν	»	1,099,976	66
» ἄτοκοι	»	94,407	52
Ἐξωτερικοὶ ἀλληλόχρεοι λογαριασμοὶ	»	16,344,377	34
Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι	»	8,112	30
Δάνειον παρὰ τῇ Τραπέζῃ τῆς Ἠπειροθ. φρ. 1,300,000 εἰς χρυσόν	»	1,745,000	—
Ἑταιρία Σιδηροδρ. Πειραιῶς Ἀθ. Π. Λογαριασμός Νέων γραμμῶν	»	1,294,238	60
Μερίσματα παρελθόντων ἐτῶν	»	36,125	04
Μέρισμα παρούσης ἑξαμηνίας	»	200,000	—
Κέρδη καὶ ζημίαι (ὑπόλοιπον ἀφιέμενον εἰς νέον)	»	8,846	47
	Δρ.	47,572,766	85

1) Αἱ 10,000 Μετοχαὶ Πιστωτικῆς ἐξαγορασθεῖσαι πρὸς ἀκύρωσιν εὑρίσκονται κατατεθειμέναι εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς Τραπέζης.
2) Ἐξ ὧν Μετοχαὶ 22,484 τῆς Ἑταιρίας Μεταλλουργείων Λαυρίου πρὸς Δρ. 165 ἑκάστη, καὶ Μετοχαὶ 28,247 τῆς Ἑταιρίας τῶν Σιδηροδρόμων Π. Α. Πελοποννήσου πρὸς Δρ. 215 ἑκάστη.
3) Τακτοποιηθησομένου κατόπιν τοῦ Κεφαλαίου τούτου μετὰ τοῦ Δημοσίου δυνάμει τῆς μετ' αὐτοῦ συμβάσεως τῆς 13 Ἰανουαρίου 1881 καὶ τοῦ Νόμου ΣΚΘ'. ἄρθρ. 3.

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΜΕΡΙΔΟΣ

ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ

ΧΡΕΩΣΙΣ

Εἰς ἔξοδα Διαχειρίσεως	Δρ.	64,115	50
» » Δικαστικὰ (Τ' ἀποσβεννύμενα)	»	5,135	95
» Φόρους ἐν Γαλλίᾳ. Δικαίωμα κυκλοφ. Μετοχῶν μας	»	9,708	40
» Φόρον ἐπιτηδεύματος παρούσης ἑξαμηνίας	»	3,000	—
» Φόρους Κατ. Τραπ. τῶν ἐτῶν 1890-91 καὶ ἐπισκευάς	»	7,652	80
» Φόρους πληρωθέν. ἐπὶ πλέον ἐπὶ κερδῶν α'. ἑξαμ. 1891	»	1,378	80
» Τόκους ἐντόκων καταθέσεων καὶ Δανείων μας	»	174,529	35
» » ἐξωτερικῶν λ/σμῶν καὶ Συναλλαγ. διαφοράν	»	654,901	05
» Ἀπόσβεσιν ἐκ Καθυστερήσεων Προεξοφλήσεων.	»	4,476	—
» Κρατήσεις ἔναντι ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων.	»	50,000	—
ΚΕΡΔΗ ΚΑΘΑΡΑ. Τὰ διατιθέμενα κατὰ τὴν παροῦσαν ἑξαμηνίαν.	»	214,525	—
Τ' ἀφιέμενα εἰς νέον	»	8,846	47
	Δρ.	1,198,229	32

ΠΙΣΤΩΣΙΣ

Ἀπὸ προεξοφλήματα	Δρ.	15,808	75
» Τόκους Δανείων ἐπὶ Ἐνεχύρῳ	»	160,304	25
» » » » Ὑποθήκῃ	»	16,337	85
» » » » Χρεωλυτικῶν	»	168	80
» » Διαφόρους	»	44,738	77
» » Ἀνοικτῶν Λογαριασμῶν	»	2,780	45
» » Συμμετοχῆς μας εἰς προσωρινὸν Δάνειον Κυβερνήσεως	»	53,868	55
» Προμηθείας	»	16,566	10
» Ἐνοίκια κτημάτων Τραπέζης	»	5,988	—
» Μέρισμα καὶ κέρδη διαφόρων Μετοχῶν καὶ χρεωγράφων	»	881,738	10
	Δρ.	1,198,299	32

ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΑΘΑΡΩΝ ΚΕΡΔΩΝ Β'. ΕΞΑΜΗΜΙΑΣ 1891

Μέρισμα δρ. 5 κατὰ μετοχὴν ἐπὶ μετοχῶν 40.000	Δραχ.	200,000.—
Φόρος Δημοσίου πρὸς 5 ο/ο ἐπὶ δραχ. 210,500	»	10,525.—
» Χαρτοσήμου πρὸς 2 ο/ο ἐπὶ δραχ. 200,000	»	4,000.—
	Δραχ.	214,525.—

Ἡ πληρωμὴ τοῦ μερίσματος ἐπὶ 40,000 Μετοχῶν πρὸς δρ. 5 κατὰ μετοχὴν ἄρχεται τῇ 15 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 22 Τοκομεριδίου ἐν τῷ Καταστήματι τῆς Τραπέζης.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἰανουαρίου 1891

Κατ' ἐντολὴν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος	*Ὁ Ὑποδιευθυντὴς*	*Ὁ ἐπὶ τοῦ Λογιστικοῦ*
Δ. Α. Σγούτας	**Δ. Ε. Γιουρδῆς**	**Ε. Φ. Σέρρος**

Τύποις Παρασκευᾶ Λεώνη